

SITEMUL FISCAL: TRASATURI SI FUNCTII

Denumirea de “fisc” provine din limba latina , unde “fiscus” insemna cos sau paner.

Termenul de fiscalitate este definit de La Rousse ca un sistem de percepere a impozitelor , ansamblul de legi care se refera la acesta si mijloacele care conduc la el.Sistemul fiscal reprezinta un ansamblu de cerinte si principii referitoare la dimensionarea asezarea si perceperea impozitelor precum si la obiectivele social-economice urmarite de politica fiscala. Sistemul fiscal cuprinde trei componente independente:

1.Legislatia fiscala care reglementeaza si instituie impozite si taxe considerate componente de baza ale veniturilor statului si care consfintesc dreptul de creanta al statului asupra contribuabilului

2.Mecanismul fiscal cuprinde totalitatea procedeele tehnice si metodelor prin care se realizeaza actiunea de urmarire si percepere a impozitelor si taxelor

3.Aparatele fiscale cuprind organele specializate care pun in miscare mecanismul fiscal in scopul realizarii obiectivului final , adica urmarirea si perceperea veniturilor bugetare

Impozitele reprezinta forma de prelevare a unei parti din veniturile sau averea persoanelor fizice sau juridice la dispozitia statului in vederea acoperii cheltuielilor sale. Aceasta prelevare se face in mod obligatoriu cu titlu nerambursabil si fara contraprestatie din partea statului .

Este necesar ca reglementarile fiscale sa fie cunoscute si respectate atat de organele fiscale cat si de platitor .In legea prin care se instituie un impozit se precizeaza persoanele in sarcina carora cade plata impozitului materia supusa impunerii , marirea relativa a impozitelor , termenele de plata , sanctiunile ce se aplica persoanelor fizice sau juridice care nu-si onoreaza obligatiile fiscale

Taxele reprezinta platile efectuate de persoanele fizice sau juridice pentru serviciile efectuate de institutiile publice .

Elementele comune specifice veniturilor bugetare sunt:

- a)denumirea veniturilor bugetare
- b)subiectul sau platitorul este reprezentat de persoana fizica sau juridica obligata prin lege la plata unei taxe sau unui impozit
- c)destinatarul impozitului este persoana fizica sau juridica ce suporta efectiv impozitul
- d)obiectul impunerii il reprezinta materia supusa adica elementul concret care sta la baza calcului impozitului.
- e)sursa impozitului sau baza de calcul arata din ce anume se plateste impozitul si reprezinta elementul pe care se fundamenteaza calculul venitului bugetar
- f)unitatea de impunere reprezinta unitatea de masura utilizata pentru exprimarea dimensiunilor obiectului impozabil
- g)cota impozitului reprezinta impozitul aferent unei unitati de impunere .Impozitul poate fi stabilit intr-o suma fixa sau in cote procentuale
- h)asieta reprezinta totalitatea masurilor care se iau de organele fiscale in legatura cu fiecare subiect impozabil pentru identificarea obiectului impozabil si determinarea impozitului datorat
- i)incasarea reprezinta realizarea efectiva a acestuia .Metode de incasare a veniturilor bugetare

1. metoda platii directe – utilizate pentru veniturile provenite de la persoane juridice
2. metoda retinerii si varsarii – folosita in cazul veniturilor impozabile realizate de persoane fizice
3. metoda aplicarii de timbre fiscale

j) termenul de plata adica data pana la care impozitul trebuie achitat statului .Neachitarea impozitului pana la data stabilita atrage dupa sine obligatia contribuabilului la plata majorarilor de intarziere

k) inlesnirile, drepturile si obligatiile debitorilor .Inlesnirile prevazute de lege sunt stabilite sub forma de reduceri sau scutiri si au in vedere anumite situatii de exceptie in functie de politica fiscala sau sociala .Debitorii au dreptul sa ceara si sa li se admita aplicarea corecta a normelor legale sau acordarea inlesnirilor legale. Pentru platile efectuate in plus sau fara o baza legala au dreptul sa accepte compensatiile cu obligatiile viitoare sau sa ceara restituirea lor

l) raspunderea platitorului reprezinta aplicarea formelor raspunderii juridice in cazul abaterilor, sanctiunile prevazute sunt majorarile de intarziere si amenzile .Platitorii sunt obligati sa puna la dispozitia organelor financiare toate informatiile cerute in vederea evaluarii corecte a bazei de calcul , declararea obiectului si materiei impozabile, plata in quantumul si la termenele prevazute.

Pe langa obiectivul principal al activitatii fiscale, acela de a constitui resursele banesti necesare activitatii puterii de stat centrale si locale, din legile de impozite si taxe se pot desprinde si alte obiective, care pot fii grupate astfel:

a) incurajarea anumitor activitati necesare pe plan social printr-un regim fiscal mai atragator si descurajarea activitatilor daunatoare climatului social sau starii de sanatate, educatie etc.

Impozitele , taxele si alte venituri ale statului impreuna cu resursele si normativele de cheltuieli pentru institutiile publice se aproba prin lege. Ministerul Finantelor avand ca atributie principala asigurarea echilibrului bugetar si aplicarea politicii financiare.

b) protectia sociala a unor categorii defavorizate ale populatiei prin scutiri de impozite:

1. scutiri de impozitul pe salarii privind:

- sumele primite de salariati pentru munca prestata in perioada preavizului de concediere.
- ajutoarele ce se acorda din fondul de asigurare sociala si asistenta sociala, in conditiile legii.
- pensiile de orice fel.
- sumele cuvenite urmasilor eroilor martiri ai revolutiei si altor categorii incadrate in Legea nr. 42/1990

2. scutiri la impozitul agricol pentru:

- invalizi si vadoave de razboi

3. reduceri de 50 % a impozitului agricol pentru:

- persoane handicapate asimilabile cu gradele I si II de invaliditate.
- persoane fizice in varsta de peste 65 de ani, care isi lucreaza singure pamantul.

4. scutirea de taxe asupra mijloacelor de transport a autoturismelor, motocicletelor si tricicletelor si tricicluri cu motor care apartin invalizilor si sunt adaptate invaliditatii acestora.

5. reducerea cu 50 % a taxelor pentru vizitarea muzeelor, caselor memoriale si monumentelor istorice, de arhitectura si arheologie de catre elevi , studenti si militari in termen.

FUNCTIILE SI ROLUL FISCALITATII

a) In cadrul finantelor publice, fiscalitatea contribuie la constituirea fondurilor publice de resurse banesti.

La formarea acestor fonduri isi aduc contributia:

- regiile autonome si societatile comerciale cu capital de stat
- societatile comerciale cu capital privat sau mixt
- organizatiile cooperatiste si asociatiile cu scop lucrativ
- institutiile publice si populatia
- persoanele juridice si fizice rezidente in strainatate

Activitatea de constituire a resurselor financiare imbraca diferite forme intre care citam:

- Impozite care reprezinta contributii obligatorii fara un echivalent direct si imediat pentru platitori.
- Taxele , adica plati care constituie, in principal, contravaloarea unui serviciu prestat.
- Varsaminte din profitul regiilor autonome
- Amenzi pentru fapte contraventionale sau penale
- Penalitati sau majorari pentru neindeplinirea la termen a unor obligatiuni
- Varsaminte din veniturile institutiilor publice

Fondurile publice de resurse banesti sunt distribuite integral prin bugetul public national pentru invatamant, sanatate, cultura, asigurari sociale si protectie sociala, aparare nationala, ordine publica, actiuni economice si alte actiuni.

b) Fiscalitatea contribuie la redistribuirea veniturilor intre membrii societatii, determinand atenuarea unor inegalitati cu privire la venituri intre cetateni. Un exemplu in acest sens il ofera Legea impozitului pe salarii, potrivit careia veniturile din salarii, de la locul principal de munca de pana la 800000 lei sunt scutite de impozit, in timp ce salariile lunare care depasesc suma de 5.000.000lei se impoziteaza cu 45 %

- c) Prin stabilirea unor termene de plata a impozitelor si taxelor, precum si a unor amenzi, penalizari sau majorari de intarziere, fiscalitatea contribuie la educarea civica a cetatenilor si dezvoltarea responsabilitatii acestora pentru realizarea obligatiilor obstești.
- d) Rolul de control al activitatii fiscale pentru combaterea faptelor ilicite, concurentei neloiale, evaziunii fiscale. Organele fiscale si organele specializate cum sunt garda financiara , inspectoratele pentru protectia consumatorului etc, constata si intreprind masuri pentru combaterea activitatii comerciale ilicite cuprinse in legea nr 42/1991. Controlul fiscal este reglementat prin O.G. nr. 70 publicata in M.O. nr.227 din 30 august 1997

LEGATURILE FISCALITATII CU ALTE DISCIPLINE

1. Legaturile fiscalitatii cu finantele publice

Fiind o componeneta a finantelor publice, activitatea fiscala se intregreaza in relatiile sociale de natura economica care privesc repartitia produsului intern brut ce formeaza cadrul relatiilor financiare. Finantele cuprind relatiile economice care apar in procesul constituirii si repartizarii fondurilor de resurse banesti publice. Este evident ca activitatea fiscala isi inscrie preocuparile in sfera de constituire a resurselor financiare publice si nu ramane neinfluentata de procesul repartizarii fondurilor bugetare pe sectoare si activitati.

2. Legaturile fiscalitatii cu contabilitatea

Sistemul contabil al agentilor economici si planul de conturi general care a fost adoptat cu data de 1 ianuarie 1994 a creat posibilitatea de a se urmarii stabilirea si achitarea obligatiilor fiscale pe fiecare categorie de impozit sau taxa. Prin urmare in prezent , nu sunt necesare evidente paralele cu contabilitatea pentru stabilirea relatiilor cu bugetul de statului sau bugetele locale, fiind necesare doar suporturile de informatii si documentele justificative care se inregistreaza in conturile sintetice si analitice.

De aici rezulta necesitatea unei temeinice pregatiri a contabililor pentru stapanirea pana la detaliu a legilor si normelor fiscale tot asa cum aparatul fiscal trebuie sa-si insuseasca formele de inregistrare contabila, continutul si functiunea conturilor care influenteaza decontarile cu bugetul public national.

3. Alte discipline care vin in ajutorul fiscalitatii:

- Cunostintele de tehnologie in diferite ramuri ale economiei
- Studiul marfurilor (merciologia)
- Dreptul comercial

- Dreptul civil
- Dreptul penal

CLASIFICARI ALE IMPOZITELOR SI TAXELOR EVAZIUNEA FISCALA

Clasificarea impozitelor si taxelor dupa natura lor:

- a) Cateva elemente ale impozitelor
 - Subiectul impozitului , este reprezentat de persoana fizica sau juridica obligata, prin lege la plata.
 - Obiectul impunerii, il reprezinta materia care se supune impunerii
 - Sursa impozitului , indica daca acesta se plateste din venit sau din avere
 - Unitatea de impunere, serveste ca baza pentru determinarea impozitului care se calculeaza in cazul impozitului pe venit la unitatea monetara, metrul patrat la impozitul pe cladiri, hectarul la impozitul funciar.
 - Cota impozitului reprezinta impozitul aferent unei unitati de impunere, cota poate fii stabilita intr-o suma fixa pe unitatea de impunere sau procentual
 - Asieta, reprezinta totalitatea masurilor care se iau de organele fiscale privind fiecare subiect impozabil pentru indentificarea obiectului impozabil si determinarea impozitului datorat.
 - Termenul de plata este data pana la care trebuie achitat
 - Majorarea este suma care se achita de contribuabil pentru depasirea termenului de plata.

Principala grupare a impozitelor dupa trasaturile de fond si forma cuprinde: impozitele directe si

impozitele indirecte.

Impozitele directe se stabilesc in sarcina unor persoane fizice sau juridice in baza cotelor de impozit prevazute de lege, aplicate la obiectul impunerii si se incaseaza direct de la platitor, care este inscris nominal in evidenta fiscala (ex. Impozitul pe profit, impozitul pe salarii.)

Dupa obiectul impunerii, impozitele se grupeaza in : impozite pe venit, impozite pe avere, impozite pe cheltuieli. In functie de frecventa cu care se realizeaza impozitele, acestea se categorisesc in : impozite permanente (ordinare) si impozite incidentale (extraordinare)

Taxele reprezinta plati care se fac de persoane fizice sau juridice pentru serviciile efectuate de institutiile publice.

Dupa natura lor taxele se pot grupa in:

- Taxe judecatoresti, care se achita la instantele de judecata pentru actiunile introduse pentru judecare de catre persoanele fizice sau juridice
- Taxele notariale care se platesc pentru elibeararwea, legalizarea sau autentificarea de acte sau copii.
- Taxe consulare care se incaseaza de catre consulat pentru eliberarea certificatelor de origine, acordarea de vize etc.
- Taxe xe se incaseaza de catre organe ale administratiei de stat privind eliberari de autorizatii, rezolvari de contestatii, cereri, etc.

Dupa modul cum se realizeaza , impozitele si taxele se impart in:

- A. impozite si taxe care se de termina si se varsa la buget de catre unitatile platitoare, organele fiscale avand obligatii de supraveghere si control.

In aceasta categorie se inxlud: impozitul pe profit , impozitul pe salarii, T.V.A. , impozitul pe veniturile din lucrarile de litere, arta si stiinta, impozitul pe spectacole, varsaminte din profitul net al regiilor autonome etc.

- B. Impozite si taxe care se determina de catre organele fiscale, luandu-se ca baza de calcul, declaratiile platitorilor. Aici se include:

- Impozitul pe veniturile liber profesionistilor, meseriasilor si ale altor persoane fizice independente si asociatii familiale
 - Impozitul pe veniturile realizate din inchirieri si subinchirieri de cladiri si camere mobilate
 - Taxe asupra mijloacelor de transport
 - Impozitul pe cladiri si terenuri
 - Taxe pentru folosirea terenurilor proprietate de stat.
- C. Impuneri care se fac periodic prin inventarierea materiei impozabile pe baz prevederilor legii. In aceasta categorie se include:
- Impozitul pe veniturile agricole ale populatiei
 - Impozitul pe cladirile situate in mediul rural
- D. Venituri ale bugetului care se stabilesc si se incaseaza de la caz la caz si atunci cand sunt intrunite conditiile prevazute de lege. Aici se include.
- Amenzi, imputatii si despagubiri trimise organelor financiare pentru urmarire.
 - Taxe pe timbru care se achita atunci cand se solicita servicii la instante judecatoresti, notariate, primarii etc.
 - Taxe pentru folosirea mijloacelor de publicitate, afisaj si reclama
 - Taxe pentru examinarea conducatorilor de autovehicule etc
- Privite dupa modul cum se stabilesc si se urmaresc, impozitele si taxele se impart in :
- A. Impozite si taxe cu debit care se stabilesc anticipat realizarii veniturilor. Aici intra de regula impozitele ordinare care se incaseaza annual, precum si unele venituri care se incaseaza accidental (cum sunt amenzile, taxe de timbru pentru succesiuni)
Debitele se inregistreaza in rolul fiscal al contribuabilului.
- B. Impozite si taxe fara debit, care se determina in momentul incasarii. Aici se include de regula taxele pe timbru care se achita anterior prestarii serviciului.

CLASIFICAREA IMPOZITELOR SI TAXELOR DUPA DESTINATIA LOR

Bugetul public national in Romania este structurat pe urmatoarele componente:

- Bugetul de stat
- Bugetul asigurarilor sociale de stat
- Bugetele locale compuse din bugetul Consiliului Judeatei, bugetele municipiilor, bugetele oraselor si bugetele comunelor
- Bugetele fondurilor speciale.

EVAZIUNEA FISCALA

Prin legea nr. 84/1994 s-a definit evaziunea fiscala ca fiind “ sustragerea prin orice mijloace, in intregime sau in parte, de la plata impozitelor, taxelor si a altor sume datorate bugetului de stat, bugetelor locale, bugetului asigurarilor sociale de stat si fondurilor speciale extrabugetare de catre persoanele fizice si persoanele juridice romane sau straine”

In vederea prevenirii evaziunii fiscale, s-au introdus prin lege mai multe obligatii intre care enumeram:

1. pentru efectuarea unor activitati permanente sau temporare, care genereaza venituri, este necesara obtinerea unei autorizatii sau a unui alt temei prevazut de lege:
2. subiectii de impozite (denumiti “contribuabili”) au obligatia ca in termen de 5 zile de la inregistrare sa declare la organul fiscal, pe a carui raza teritoriala isi au sediul, datele privind raspandirea geografica a subunitatilor constituite in sucursale, filiale, puncte de lucru , depozite, magazine si alte locuri in care se produc venituri: declararea locurilor de desfasurare a activitatii subunitatilor se face si la organul fiscal teritorial unde acesta functioneaza.
3. Sa declare organelor fiscale bancile si conturile bancare in lei si in valuta indiferent daca acestea au fost deschise in tara sau in strainatate.

4. Schimbarile care intervin pe parcursul anului se comunica organelor fiscale teritoriale in termen de 15 zile de la producerea lor.
5. Evidentierea de catre contribuabili a veniturilor realizate si a cheltuielilor efectuate prin inscrierea acestora in registre si alte documente prevazute de lege.
6. Declarearea veniturilor , bunurilor mobile si imobile proprietate sau detinute cu orice titlu legal, precum si alte valori care genereaza obligatii fiscale; in lipsa unui text de lege care sa prevada obligatia depunerii declaratiei de impunere contribuabilii raspund de calcularea corecta a impozitului si a taxelor pe care le varsa la buget in conditiile si termenele prevazute de lege.

Respectarea obligatiilor fiscale ale contribuabililor sunt supuse controlului organelor financiar-fiscale din Ministerul Finantelor si unitatilor teritoriale ale acestuia.

In acelasi timp s-a stabilit prin lege ca toti contribuabilii au obligatia sa fermita efectuarea controlului si sa puna la dispozitia organelor de control documintele contabile , evidentele si elementele materiale si valorice solicitate pentru control.

Alaturi de administratori si patroni, cea mai mare responsabilitate pentru prevenirea evaziunii fiscale o au contabilii, care rebuie sa asigure:

- a) cunoasterea legilor fiscale prin studiul sistematic al publicatiilor si lucrarilor cu caracter financiar-fiscal, avandu-se in vedere principiul de drept ca nimeni nu poate invoca in apararea sa necunoasterea legii;
- b) evaluarea preventiva a impactului fiscal al deciziilor privind realizarea obiectului de activitate, excuzandu-se, de la bun inceput, reabilitatea unei activitati pe seama incalcarii regimului fiscal.

Infractiuni si pedepse prevazute de legea nr. 87/1994

1. refuzul de a prezenta la control documentele justificative si actele de evidenta contabila pe baza carora se stabilesc obligatiile fata de sta se pedepseste cu inchisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amenda de la 200 000 lei la 1 000 000 lei.
2. Intocmirea incompleta sau necorespunzatoare a documentelor primare sau evidenta contabila , ori acceptarea unor astfel de documente cu scopul de a impiedica verificarile financiar-contabile pentru identificarea cazurilor de evaziune fiscala se pedepseste cu inchisoare de la 6 luni la 5 ani si interzicerea unor drepturi sau cu amenda de la 1 000 000 lei la 10 000 000 le.
3. Neinregistrarea unor activitati in vederea sustragerii de la obligatiile fiscale in intregime sau in parte , prin nedeclararea veniturilor impozabile, ascunderea obiectului impozitarii sau efectuarea oricaror operatiuni in acest scop se pedepseste cu inchisoare de la 2 ani la 7 ani si interzicerea unor drepturi.
4. Inregistrarea in intregime sau in parte in contabilitate a unor venituri sau cheltuieli care nu au la baza operatiuni reale, daca prin aceasta s-a produs neplata sau diminuarea impozitului, taxei sau contribuitei, se pedepseste cu inchisoare de la 6 luni la 5 ani si interzicerea unor drepturi, sau cu amenda de la 1 000 000 la 10 000 000 lei.
5. Organizarea sau conducerea de evidente contabile duble de catre conducatorii unitatii sau alte persoane cu atributii financiar-contabile precum si alterarea memoriilor aparatelor de taxat, marcaj sau a altor memorii de stocare a datelor, in scopul diminuarii veniturilor supuse impozitelor si taxelor, se pedepseste cu inchisoare de la 2-7 ani si interzicerea unor drepturi, cu aceeasi pedeapsa se sanctioneaza distrugerea actelor contabile, a altor documente ori a memoriilor aparatelor de taxat, de marcaj sau a altor mijloace de stocare a datelor.

Tentativa la infractiunile de la punctele 3 si 5 se pedepseste.

6. declararea fictiva cu privire la sediul societatii comerciale sau schimbarea acestuia fara indeplinirea obligatiilor prevazute de lege, cu scopul de a se sustrage controlului fiscal , se pedepseste cu inchisoare de la 2 la 7 ani si interzicerea unor drepturi.

Contravenții și sancțiuni

Pentru fapte cu un grad de pericolozitate mai redus, legea prevede sancțiuni contravenționale. În această categorie se include:

1. nedeclararea, în termenele prevăzute de lege, de către contribuabili a veniturilor și bunurilor supuse impozitelor și taxelor
2. neîntocmirea, conform legii și la termen, a documentelor primare și contabile privind realizarea veniturilor
3. erori în calcularea impozitelor și taxelor având drept consecință diminuarea valorii creanței fiscale a statului
4. neprezentarea la control a documentelor justificative și contabile privind îndeplinirea obligațiilor fiscale
5. neprezentarea la cererea organelor de control a bunurilor materiale supuse impozitelor și taxelor precum stabilirea corectei întocmiri a declarației de impunere
6. neretinerea și nevarsarea la timp, potrivit legii, a impozitelor, taxelor și contribuțiilor care se realizează prin stopaj la sursă.

Contravențiile menționate în lege se sancționează cu amenzi între 100 000 lei și 2 000 000 lei fără ca pentru plata amenzii în 48 de ore de la constatare să se reducă la jumătate din minimum prevăzut.

Impozite și taxe directe

Principala grupare a impozitelor în funcție de subiecții care iau parte la raportul juridic fiscal, cuprinde împărțirea obligațiilor în cele două mari categorii, impozitele directe și impozitele indirecte.

În cadrul impozitelor directe avem:

Impozitul pe profit

Perceput ca rezultat concret al unei activități lucrative, profitul este definit ca diferența între veniturile încasate de o entitate economică într-o anumită perioadă, și cheltuielile care au contribuit la realizarea veniturilor.

Baza juridică de dată recentă pe care se sprijină impozitarea profitului este formată din OG 70/31.08.1994 completată și modificată prin legea 73/13.03.1997, prin OG 83/23.12.1997 și prin OG 40/30.01.1998, OU din 29.12.99.

În categoria platitorilor de impozit pe profit sunt cuprinse persoanele juridice române și străine care desfășoară activități permanente în România, cât și persoanelor fizice străine asociate cu parteneri români, pentru toate veniturile realizate de acestea pe teritoriul României.

Reglementările în vigoare prevăd că sunt exceptate de la plata impozitului pe profit, trezoreria statului, instituțiile publice, organizațiile de nevazatori, asociațiile și fundațiile dacă utilizează cel puțin 80% din venituri pentru activitatea autorizată, cooperativele protejate.

Cota generală de impozitare este de 25% din profit, cu următoarele diferențieri:

- 25 plus 25% cota adițională pentru veniturile obținute de societățile comerciale sau cele organizate în participatiune, în domeniul jocurilor de noroc, barurilor și cluburilor de noapte proporțional cu ponderea acestor activități în totalul veniturilor
- 25 plus 6,2% cota adițională pentru veniturile realizate de persoanele juridice străine într-un sediu permanent din România
- 80% pentru venitul net al Bancii Naționale
- 10% pentru majorarea capitalului efectuată prin incorporarea rezervelor și a profiturilor.

Profitul impozabil se calculează ca diferența între veniturile obținute din vânzarea bunurilor mobile, a serviciilor prestate și lucrărilor executate, din vânzarea bunurilor imobile, inclusiv din castiguri din orice sursă și cheltuielile efectuate pentru realizarea acestora dintr-un an fiscal, din care se scad veniturile neimpozabile și se adaugă cheltuielile deductibile.

Din aceasta formulare rezulta ca impozitarea profitului este de fapt un calcul extracontabil, in

care atat veniturile, cat si cheltuielile evidentiata in contabilitate primesc anumite corectii legale obtinandu-se in final profitul impozabil.

La calculul profitului impozabil cheltuielile sunt deductibile numai daca sunt aferente realizarii veniturilor.

La grupa cheltuielilor este foarte important de retinut care sunt categoriile de costuri stabilite de lege ca necontribuind la realizarea veniturilor. Deci vom spune ca sunt nedeductibile fiscal urmatoarele cheltuieli:

- impozitul pe profit si impozitul pe venitul realizat si platit in strainatate
- amenzile,confiscarile,majorarile de intarziere si penalitatile datorate catre autoritatile romane, autoritatile straine sau in cadrul contractelor incheiate cu persoane nerezidente in Romania.
- cheltuielile de protocol peste limita de 1% din profitul brut (fara a se lua in considerare cheltuielile cu impozitul pe profit si cheltuielile de protocol inregistrate in cursul anului)
- rezervele legale constituite sau majorarea acestora cat si provizioanele create peste limita legala (cu exceptia celor create de banci in limita a 2% din soldul creditelor acordate si a fondului de rezerva, a rezervelor tehnice ale societatilor de asigurare si reasigurare)
- lipsurile din gestiune, neimputabile, valoarea gratuitatilor inclusiv TVA, sau alte avantaje in natura acordate salariatilor
- cheltuielile cu diurna care depasesc limitele legale stabilite pentru institutiile publice.
- cheltuielile de asigurare pentru obiecte care nu figureaza in activ inclusiv asigurarile de viata ale personalului angajat.
- reduceri de pret, remize sau alte avantaje acordate clientilor peste nivelul prevazut in contract
- cheltuielile facute in favoarea asociatilor sau actionarilor
- cheltuielile cu perisabilitatile peste limitele admise prin normele legale
- contributiile unitatilor cooperatiste la uniunile de resort peste nivelul legal aprobat
- sumele angajate in favoarea partenerului contractual peste cele cuprinse in contractul de asociere in participatiune
- cheltuielile de conducere si administrare a firmei in cota de peste 3% din veniturile realizate in Romania a unei persoane fizice sau juridice straine
- cheltuielile inregistrate pe baza unor documente justificative ce nu indeplinesc conditiile cerute de Legea contabilitatii nr. 82/1991
- cheltuielile societatilor sau asociatiilor agricole inregistrate peste nivelul obligatiilor fata de asociati, prevazute in contract

Din enumerarea de mai sus conchidem ca raman deductibile, deci aferente veniturilor, numai cheltuielile efective cu materiile prime, materialele, obiectele de inventar, energia, combustibilii, amortizarile, salariile si alte drepturi salariale, cat si contributiile aferente acestora, costurile de conducere si administrare si orice alte cheltuieli legate direct de exploatarea patrimoniului.

Daca la inchiderea exercitiului, dupa scaderea cheltuielilor din venituri rezulta pierdere, recuperarea acesteia urmeaza sa fie facuta din profitul urmatoilor 5 ani.

Impozitul pe profit

Incepand cu data de 1 ianuarie 1998, plata acestei obligatii este trimestriala, prin varsamant fact pana in ziua de 25 ale lunii urmatoare trimestrului.

Fac exceptie Banca Nationala si societatile bancare care efectueaza platile lunar, pana la 25 ale lunii urmatoare.

Declaratia de impunere privind calculul impozitului pe profit datorat, se depune de contribuabili la organul fiscal pana la termenul de plata a acestei contributii.

Controlul modului de stabilire a obligatiilor rezultate din orice operatiuni privind impozitele datorate, revine organului fiscal din subordinea directiei generale a finantelor publice.

In exercitarea atributiunilor, inspectoratul fiscal are dreptul de a intra in orice incinta de afaceri, fara instiintare prealabila, in timpul orelor de program si in unele situatii si in afara acestora. Accesul in locuinta contribuabilului este conditionat de acceptul acestuia sau de existenta unei hotarari judecatoresti.

Inspectorul verifica toate documentele de evidenta cat si sinceritatea declaratiilor de impunere, iar in anumite imprejurari stabileste in locul contribuabilului, impozitul datorat, daca acesta nu o face, aplicand totodata sanctiunile prevazute de O.G. 11/1996 privind executarea creantelor bugetare.

Contestarea obligatiilor fiscale stabilite prin acte de control ale organelor Ministerului Finantelor se solutioneaza prin procedurile speciale prevazute in Legea 105/24.06.1997. contribuabilii au astfel dreptul sa ceara solutii legale la modul de stabilire a impozitelor pe calea obiectiunilor, contestatiilor si plangerilor pana la Ministerul Finantelor si in cazul raspunsurilor negative sa se adreseze cu actiune in contencios, la Curtea de Apel si Curtea Suprema de justitie.

Toate datele privind obligatiile fiscale intra in regimul strict de confidentialitate pentru toti functionarii publici care le detin, cu exceptia cazurilor cand ele sunt cerute de alte organe fiscale din tara sau strainatete, de autoritatile asigurarilor sociale sau de organele de justitie.

Alte persoane in afara celor enumerate, pot fi informate cu datw si relatii numai cu acordul contribuabilului.

Prevederi ce trebuiesc retinute

Scutirile la impozitul pe profit, date in baza Legii 12/1991 si ale Legii 35/1991 privind regimul investitiilor straine sunt valabile in continuare pana la expirarea termenului aprobat si numai daca entitatile beneficiare realizeaza venituri intr-o perioada egala cu perioada de scutire.

Agentii economici care nu au inceput activitatea sau nu au realizat investitii legate de inceperea activitatii pana la data de 31.12.1998 pierd drept de scutire.

Dupa cum s-a mai accentuat, pierderile nete din anii precedenti ai perioadei de scutire, pot fi recuperate din profitul anilor urmatiori, iar normele cu privire la deductibilitatea fiscala nu pot fi aprobate decat prin Hotarare de Guvern.

Solutionarea plangerilor cu privire la impozite si sanctiuni fiscale

Procedura de solutionare a plangerilor impotriva impozitelor, taxelor si contributiilor la fondurile speciale, cat si a amenzilor si penalitatilor de orice fel aplicate de organele fiscale cuprinde doua cai de solutionare – una administrativa si cealalta judiciara.

Dupa cum s-a aratat, prin Legea 105/24.06.1997 pentru solutionarea obiectiunilor, contestatiilor si plangerilor asupra sumelor constatate si aplicate prin actele de control sau de impunere ale organelor Ministerului Finantelor – s-s institutionalizat modul de abordare a acestei probleme cu larga implicatie in raporturile contencioase dintre organele fiscale si contribuabili.

Accesul neingradit la caile de atac dau dreptul persoanelor juridice nemultumite de actul de impunere de a se adresa in trepte, la anumite termene de la luarea la cunostinta (5 –15 zile) mai

intai catre unitatea fiscala teritoriala, apoi catre Directia Generala a Finantelor Publice si Controlului Financiar de Stat si, in final, catre Ministerul Finantelor.

Toate organele mentionate sunt obligate ca la demersurile contribuabililor nemultumiti de sarcinile fiscale sa se pronunte prin solutii elaborate sub forma de hotarari, dispozitii si decizii.

Contestatiile se timbreaza cu taxa de 2% aplicata la suma in litigiu, iar plangerile adresate Ministerului Finantelor cu 1% din acestea.

Cale ade atac in justitie este deschisa numai pentru cauzele fiscale care au parcurs toate etapele solutionarii administrative, actiunea in prima instanta fiind de competenta sectiei de contencios administrativ a Curtii de Apel – cu exceptia amenzilor care – in prima instanta intra in competenta judecatoriei.

Desigur, hotararile luate in aceasta procedura juridica pot fi atacate cu recurs pana la Curtea Suprema de Justitie.

Impozitul pe venitul din salarii si impozitul pe dividende

Prin salarii sau remuneratie, se intelege un venit direct, realizat din munca de persoanele care se afla din punct de vedere juridic in subordinea unui patron. Salariul – ca pret al muncii – este un element de cost care intra in componenta preturilor tuturor bunurilor economice sau, cu alte cuvinte, in valoarea totala a oricarui rezultat.

Marimea salariului este fixata prin norme legale sau prin negociere, castigul realizat urmand sa asigure, in conditii normale, reproducerea fortei de munca.

Venituri sub forma de salarii si alte drepturi supuse impozitarii

In conformitate cu prevederile Legii 32/1991 – republicata si modificata in M.O. 185/12.08.1996 si completata recent prin O.G. 6/27.01.1998 salariile sunt considerate sumele platite in bani si in natura catre salariatii angajati ai persoanelor fizice sau juridice care au sediul in Romania, precum si castigurile primite din strainatate de persoanele care-si desfasoara activitatea in Romania (cu exceptia misiunilor diplomatice).

Veniturile sub forma de salarii si alte drepturi primite in cursul unei luni – supuse impozitarii sunt:

- salariile, sporurile, indemnizatiile, recompensele si premiile de orice fel
- sumele reprezentand concediile medicale si concediile de odihna
- orice castiguri in bani si in natura, primite ca plata a muncii de la unitatile la care sunt angajati
- indexarile si compensarile salariale aferente cresterii preturilor
- sumele platite din cota de participare la profitul net

O particularitate o reprezinta premiile anuale acordate salariatilor din institutiile publice, stimulentele din fondul de participare la profit, concediile de odihna neefectuate si plata cu ora peste norma didactica la personalul din invatamant care se impoziteaza separat, necumulat cu celelate drepturi acordate in luna in care are loc plata acestora.

Categorii de venituri neimpozabile

Drepturile ce se incaseaza de salariatii in anumite situatii si care nu se cuprind in venit lunar impozabil:

- indemnizatii de transferare in inters de serviciu
- preavizul de concediere si indemnizatiile salariatilor disponibilizati
- ajutoarele sociale platite din bugetul asigurarilor sociale de stat cu exceptia concediilor medicale si de maternitate
- pensiile, alocatiile pentru copii si sumele pentru plasament familial
- masa gratuita si alimentele antidot – sub forma alimentatiei de protectie

- castigurile in natura acordate salariatilor de regiile autonome si institutiile publice finantate de la bugetul de stat
- cotele retinute pentru pensia suplimentara si pentru ajutorul de somaj din castigul salarial
- suma de 250.000 lei – scazuta din castigul lunar, numai pentru salariatii de la locul permanent de munca.

Persoane scutite de plata impozitului pe salarii

Aceste persoane sunt: corespondentii de presa straini, elevii, studentii si doctoranzii pentru burse, veteranii, vaduvele de razboi, si vaduvele necasatorite ale veteranilor de razboi, urmasii eroilor martiri si detinatorii titlului de Luptator pentru victoria revolutiei, militati in termen, elevii si studentii militari, invalizii de gr. I si II si persoanele handicapate, acestia din urma pe baza de certificate emise de organele competente.

Mai sunt scutite, de asemenea, persoanele fizice straine care dau consultanta in Romania in cadrul acordurilor de asistenta gratuita, cat si donatorii de sange pentru sumele primite in schimbul acestor prestatii.

Calcularea impozitului pe venitul din salarii

Acest impozit se calculeaza lunar pe fiecare loc de munca, asupra totalitatii veniturilor realizate in luna expirata, de catre fiecare salariat, prin utilizarea unor cote progresive situate intre 18 si 40% aplicate asupra a patru transe de venit cuprinse intre 0 lei si peste 7.952.000lei.

Impozitul pe venitul din salarii se calculeaza asupra diferentei dintre venitul brut din salarii realizat intr-o luna la functia de baza si urmatoarele sume reprezentind:

1. Contributii obligatorii retinute formate din:

- a) contributiile la asigurarile sociale 11,67% din venitul brut
- b) ajutorul de somaj 1% din salariul tarifar de incadrare plus indemnizatia de conducere
- c) contributia la asigurari sociale de sanatate 7% din venitul brut

2. Cheltuieli profesionale – 15% din deducerea personala de baza (pentru semestrul al II-lea 2001 deducerea fiind de 1.273.000lei)

3. Deducerea personala de baza

4. Deduceri personale suplimentare calculate in functie de persoanele aflate in intretinere asupra deducerii personale de baza :

- a) 0,6 pentru sot /sotie aflata in intretinere
- b) 0,35 pentru fiecare din primii 2 copii minori aflati in intretinere
- c) 0,2 pentru fiecare din urmasii copii aflati in intretinere
- d) 0,2 pentru fiecare alt membru de familie aflat in intretinere (rude pana la gradul IV)
- e) 1 pentru invalizi de gradul I si persoane cu handicap grav
- f) 0,5 pentru invalizi gr. II si persoane cu handicap accentuat

Suma deducerilor personale nu poate depasi 2,5 x deducerea personala de baza si se acorda in limita veniturii realizate

Pentru persoanele angajate cu conventie civila impozitul se calculeaza asupra diferentei dintre venitul brut si contributia la asigurarile sociale de sanatate

Baza de calcul a impozitului se calculeaza prin rotunjire in sensul ca fractiunile sub 500lei inclusiv se neglijeaza iar ce depaseste 500lei se majoreaza la 1000lei

Pentru castigurile in valuta, impozitul ce trebuie achitat se obtine prin aplicarea cotelor din calculator, la venitul lunar, tranformat in lei, pe baza cursului oficial de schimb.

Mai trebuie retinut ca impozitul pe salarii se calculeaza de angajatori si se retine si se varsa la bugetul de stat odata cu ridicarea sumelor pentru plata chenzinei a doua.

Impozitul pe salarii neretinit in cotele legale sau cel retinut in plus se poate urmari sau poate fi pretins pe o perioada de trei ani in urma de la data constatarii acestor fapte.

Modul de calculare si varsare a impozitului pe salarii pana la data cand se dispune controlul ulterior al organelor fiscale, este urmarit de stat prin declaratia semestriala pe care entitatile platitoare de salarii sunt obligate sa o depuna la organul fiscal teritorial de care apartin.

Alte prevederi

Controlul privind calcularea, retinerea si varsarea impozitului pe salarii este exercitat de organele teritoriale ale Ministerului Finantelor, care pentru intarzierea varsamintelor peste termenul legal, aplica majorarea de 0.25% asupra sumei datorate bugetului de stat, iar pentru alte abateri in legatura cu acest impozit aplica amenzi contraventionale intre 200 mii si 2 milioane lei.

Orice litigiu intre salariat si angajator cu privire la modul de stabilire a impozitului pe salarii se solutioneaza pe cale administrativa, pe baza de plangere, adresata mai intai conducerii unitatii, apoi Directiei Generale a Finantelor Publice si Controlul Financiar de Stat si, in ultima instanta, Ministerului Finantelor a carui solutie este definitiva.

O problema ce apare din ce in ce mai mult in actualitate este modul de impunere a veniturilor realizate pe teritoriul Romaniei de catre persoanele fizice nerezidente.

Conform precizarilor facute in literatura de specialitate, prin rezident se intelege o persoana care are domiciliul stabil in Romania sau care este prezenta in Romania o perioada intreaga sau fractionata care depaseste 183 de zile dintr-un an calendaristic.

Toate celelalte persoane care nu se incadreaza in definitia de mai sus se considera nerezidente.

Intre tara noastra si un numar important de state (cca 40) sunt incheiate acorduri guvernamentale pentru evitarea dublei impuneri in care sunt tratate modalitatile si locul unde se declara venitul cat si organul fiscal al unuia dintre cele doua state, care incaseaza impozitul pe venitul realizat de o persoana nerezidenta provenita din celalalt stat.

Astfel, organele teritoriale din tara noastra au obligatia de a lua in evidenta persoanele nerezidente care desfasoara activitati in Romania si de a stabili obligatiile fiscale ale acestora in lei, prin transformarea valutei la cursul zilei.

In situatia in care o persoana nerezidenta este prezenta in Romania o perioada mai mica de 183 zile, impozitul pe salarii este datorat in tara rezidenta.

Spre exemplu, reprezentantul executiv al firmei mixte CMC din municipiu X – cetatean american, datoreaza pentru castigul lunar incasat in Romania, impozitul pe salarii in lei, pe care il va plati la bugetul municipiului X, deoarece contractul sau de munca cu firma mixta are durata mai mare de 183 zile pe an. Dovada eliberata de autoritatea municipala cuprinzand impozitul pe salarii platit in Romania va fi prezentata de persoana nerezidenta organelor fiscale din SUA pentru evitarea dublei impuneri.

Modul de impozitare a dividendelor

Prin dividend se intelege, de regula, partea din profitul net ce se imparte actionarilor in raport cu numarul de actiuni posedate. Plata dividendelor are loc dupa incheierea bilantului anual si dupa aprobarea contului de profit si pierdere de catre adunarea generala a actionarilor.

Legea 46/1992 si M.O 419/31.08.99, Sectiunea aIVa precizeaza ca actionarii sau asociatii persoane fizice sau juridice care realizeaza venituri sub forma de dividende datoreaza impozitul in cota de 5%.

Obligatia calcularii, retinerii si varsarii acestui impozit revine persoanelor juridice, odata cu plata dividendelor, care nu poate insa depasi data de 31 decembrie a anului respectiv

La societatile cu capital integral sau majoritar de stat, dividendele ce urmeaza a fi impozitate se calculeaza prin deducerea din profitul ramas dupa plata impozitului pe profit, a fondului de participare a salariatilor la profit, in cota de pana la 5%, precum si a sumelor pentru constituirea resurselor proprii de finantare, in proportie de de pana la 50%. Reamintim in incheire ca o problema retinuta din activitatea practica a organelor fiscale este cea a “avansurilor” din dividende inregistrate in cursul anului pe numele patronului. Asemenea operatiuni, in opinia noastra, sunt nelegale, stiut fiind ca dreptul de plata a dividendelor se naste numai dupa aprobarea bilantului annual, iar cheltuielile de exploatare ale firmei nu pot fi afectate, in cursul anului cu astfel de plati.

Impozitul pe venituri realizate de persoanele fizice

Asezarea imozitului pe veniturile persoanelor fizice pe principiile economiei de piata – marcheaza inceputul reformei legislative in acest domeniu care urmareste in final introducerea impozitului pe venitul global, actiune legata la randul ei de procesul de asociere a Romaniei la Comunitatea Europeana.

Esenta acestei reforme consta in colectarea intr-o singura baza impozabila a tuturor categoriilor de venituri pe care le poate realiza o persoana fizica. Se au in vedere surse ca beneficii comerciale, venituri agricole, dividende si dobanzi, castiguri de capital si alte venituri.

Un prim pas in aceasta directie a fost deja facut intrucat reglementarea impunerii veniturilor realizate de persoanele fizice prin O.G. 85/29.12.1997 a intrat in vigoare incepand cu data de 1.01.1998, premergand viitoarea lege pe venitul global.

Procesul de reforma fiscala demarat, a dus la abrogarea sistemelor de impunere bazate pe Decretul 153/1954 si a actelor normative puverizate pe diverse categorii de venit, aparute in anii 1970-1980 si mai recent.

In noul regim de impozitare au fost cuprinse persoanele fizice romane singure sau in asociere pentru veniturile realizate pe teritoriul tarii, la care se adauga persoanele fizice straine care realizeaza venituri in Romania printr-o unitate fixa sau intr-o perioada mai mare de 183 zile dintr-un an calendaristic vizat.

Baza de impozitare in recenta legiferare este formata din sursele de venituri cumulate intr-o singura reglementare si ea se compune din:

- veniturile din activitatile asociatiilor familiale si din practicarea profesiilor libere desfasurate in temeiul autorizatiilor obtinute
- venituri din inchiriere, subinchiriere si valorificarea dreptului de uzufruct si abitatie
- drepturile de autor si veniturile realizate din valorificarea acestora prin mostenire
- venituri din arenda
- venituri din diverse asocieri de persoane fizice, altele decat cele prevazute de legea impozitului pe profit
- venituri din activitati agricole – inclusiv ale asociatiilor agricole fara personalitate juridica
- venituri din activitati artistice, distractive sau sportive desfasurate in mod independent
- premiile si orice castiguri de peste 5.000.000 lei – cu exceptia celor supuse impozitului pe salarii
- dobanzile

- drepturile cuvenite inventatorilor si inovatorilor
- alte venituri realizate in mod permanent sau intamplator

Concomitent cu precizarea surselor impozabile, legiuitorul a formulat si categoriile de venituri care nu se impoziteaza si anume:

- dobanzile inasate, aferente titlurilor de stat sau depozitelor la vedere din conturile la banci
- ajutoare, donatii, mostenir sau sponsorizari
- veniturile din vanzarea obiectelor si produselor de cult
- despagubirile din contractele de asigurare de bunuri si persoane
- pensiile, ajutoarele si alocatiile de stat pentru copii, platite in sistemul asigurarilor sociale
- bursele elevilor, studentilor, doctoranzilor
- pensiile de intretinere
- premiile loteriei nationale
- veniturile veteranilor de razboi si cele ale vaduvelor de veterani necasatorite, din practicarea de meserii, inchiriei, exclusiv veniturile din comert
- veniturile din turismul rural – realizate intr-o perioada de 10 ani
- veniturile din vanzarea de bunuri mobile si imobile, cu exceptia celor din activitati autorizate sau in regim de consignatie
- venituri din tranzactionarea valorilor mobiliare
- venituri din vanzarea in stare naturala a produselor agricole obtinute din productie proprie si a celor din flora spontan
- veniturile din meserii (exceptand comertul) obtinute de persoanele in varsta de epste 70 ani barbatii si 65 ani femeile, invalizii de gradul I si persoanele handicapate

Impozitarea venitului realizat din activitati desfasurate pe baza de libera initiativa

Libera initiativa si profesiile libere, la care ne vom referi mai jos, au fost definite prin acte normative distincte, in functie de natura initiativei sau felul profesie. Astfel organizarea activitatii in cadrul liberei initiative, a fost reglementata prin Decretul Lege 54/1990, cea a notarilor publici prin Legea 36/16.05.1995, expertii contabili si contabilii autorizati prin O.G. 65/30.08.1994, medicii in cabinete de libera practica prin Legea 74/14.07.1995, cea a profesie de avocat prin Legea 51/9.07.1995, meseriile de toate categoriile prin Decretul 153/1954, veniturile din inchiriei prin Decretul 394/1973 etc.

Pana la 1 ianuarie 1998 impunerea veniturilor din aceste activitati se realiza pe baza unor reglementari distincte, fie si daca se au in vedere doar doua dintre ele, respectiv Decretul 153/1954 privind impozitul pe veniturile populatiei si O.G. 44/1.09.1995 privind imbunatatirea impunerii activitatilor producatoare de venit din exercitarea unei profesii libere si din lucrari literare, de arta si stiintifice.

O.G. 85/29.12.1997 care unifica sistemul de impozitare a tuturor veniturilor utilizeaza doua tehnici de calcul, una vizand impunerea venitului anual declarat de contribuabil si cealalta impunerea venitului lunar realizat de persoanele fizice in afara locului de munca.

Sistemul de impunere anual cuprinde veniturile din profesiile libere, cele din practicarea meseriilor autorizate, veniturile din lucrari artistice, plastice, literare, stiintifice si veniturile din inchirieri, pe cand sistemul de impunere lunar inglobeaza toate celelalte venituri ale persoanelor fizice, dobanzi, servicii prestate, lucrari executate etc

Astfel – cu referire la prima categorie, venitul anual (ramas dupa scaderea cheltuielilor) se impoziteaza cu cote variind intre 15% pentru sume pana la 3.000.000 lei si 35% pentru venitul ce depaseste 12.000.000 lei.

In baza de impozitare se cuprind venituri in bani si in natura realizate intr-un an din activitatea autorizata, din vanzarea de bunuri si din dobanzile primite din care se scad cheltuielile efectuate pentru realizarea veniturilor.

Cheltuielile care nu sunt admise la deducere prin acesta tehnica de calcul sunt:

- impozitul pe venit datorat
- amenzile si penalitatile platite autoritatilor
- sumele sau marfurile confiscate
- sponsorizarile peste limita din Legea 32/1994
- cheltuielile de protocol peste limita de 1% din veniturile incasate
- cheltuielile de delegare, detasare peste limita de 10% din veniturile incasate. In acest plafon intra si cheltuielile de transport cu masina personala, cheltuielile de intretinere, si telefon daca activitatea se desfasoara in locuinta proprie
- cheltuieli pentru investitii si dotari peste limita de 50% din venitul anual
- cheltuieli pentru salarii, contributi de asigurari sociale, cotizatii profesionale, daca nu se face dovada platii lor. La notarii publici se admite deducerea din veniturile incasate, in plus a unei cote de 5% pentru activitatea depusa la taxele de timbru.

In ce priveste normele anuale de venit pentru meseriasii cu ateliere proprii, consiliile judetene, la propunerea organelor fiscale, stabilesc quantumul acestora pe baza de hotarare. Normele vor fi reduse cu 25, 40 sau 50% pentru persoanele care depasesc varsta de 60 ani barbati si 55 ani femeile, cat si pentru invalizii de gradul II.

Comerciantii si meseriasii ambulanti si carausii cu mijloace hipo platesc un impozit forfetar trimestrial de 400.000 – cu posibilitatea consiliilor locale de a le majora sau diminua, pe fiecare localitate cu o cota pana la 50%.

Cu un sistem specific de impozitare este prevazuta si activitatea de transport persoane in microbuze si autobuze.

Declaratia de impunere pentru anul precedent trebuie depusa la organul fiscal teritorial de contribuabilii care desfasoara activitati pe baza liberei initiative, pana la 31 ianuarie a anului urmator, iar miscarile privind inceperea de noi activitati cat si incetarea unora dintre ele se declara la fisc, la termenele si in conditiile prevazute la articolul 13-15 din ordonanta – sub sanctiunile prevazute de art.16 din acelasi act normativ, in caz de nerespectare.

Impunerea veniturilor din drepturi de autor, inclusiv drepturile conexe, din cesionarea, inchirierea si din valorificarea unor astfel de drepturi dobandite prin mostenire

Sistemul de impozitare annual al acestor categorii de venituri presupune scaderea din venitul brut realizat a unor cote forfetare de cheltuieli, diferite pe profesiile care stau la baza acestor venituri.

Cu exceptia incasarilor din lucrarile de arta monumentala – din care poate fi sczut intregul volum de cheltuieli efective – la celelalte sunt admise numai o parte din aceste cheltuieli, in procente, astfel:

- 50% - in cazul operelor de arta plastica, arhitectura si fotografie
- 40% - pentru operele muzicale
- 30% - pentru operele stiintifice si prestatiile artistice
- 20% - in cazul operelor literare
- 15% - pentru drepturile conexe dreptului de autor

Calcularea impozitului si varsarea lui se face de platitorii de venit prin cumulare anuala a veniturilor – atat in cazul titularilor cat si al mostenitorilor. Data varsarii impozitului este cea incidenta cu data platii drepturilor de autor.

Impozitarea veniturilor din inchirieri, subinchirieri, uzufruct, uz sau abitatie

Tehnica de calcul a impozitului aferent acestei surse nu difera fata de principiul general. Astfel, din venitul anual se scad cheltuielile privind impozitul pe cladiri, primele de asigurare si impozitul pe teren aferente spatiului inchiriat.

La inchirieri de camere mobilate, in plus se mai scade o cota de cheltuieli de 20%.

La suma ramasa dupa aceste deduceri si care in fapt este venitul impozabil se aplica o cota de Impozitare de 15%.

Contractul de inchiriere trebuie inregistrat la organul fiscal in termen de 5 zile de la perfectarea lui, data la care de depune si declaratia anuala de impunere care ramane valabila daca nu intervin modificari.

Impozitarea altor venituri

Asa cum s-a amintit, din categoria veniturilor ce se impoziteaza lunar fac parte sumele provenite din dobanzi, serviciile prestate si lucrarile executate de persoanele fizice catre agenti economici, institutii publice si orice alte entitati. Aici intra si sumele primite de artisti, sportivi si alte categorii – in afara unui contract de munca – cu exceptia premiilor.

Platitorii unor astfel de venituri sunt obligati sa calculeze si sa verse impozitul, prin stopajul la sursa, folosind cotele de 10% pentru venituri de pana la 500.000 lei si de 40% pentru cele care depasesc 3.500.000 lei lunar.

Legiuitorul a impus cateva exceptii de la regula de mai sus – stabilind unele venituri ce se impun cu cote speciale si anume:

- 5% - in cazul dobanzilor platite de banci la depozitele persoanelor fizice
- 15% - in cazul celor care vand bunuri in regim de consignatie
- 20% - in cazul drepturilor banesti cuvenite pentru inventii si inovatii

Impozitele calculate prin retinere la sursa, asupra acestor categorii de venituri, nu sunt aplicabile persoanelor autorizate care poseda codul de inregistrare fiscala si care emit documente de incasare a veniturii respectiv, intrucat acestor persoane li se va aplica impozitarea anuala, prevazuta pentru liber profesionisti.

Impozitele determinate prin modalitatile descrise mai sus, necalculate si nevarsate bugetelor de care apartin – se suporta de platitorii veniturilor si ele reprezinta cheltuieli nedeductibile.

Contribuabilii, persoane fizice care realizeaza venituri din premii si orice fel de castiguri peste plafonul de 5.000.000 lei sunt obligati la plata unui impozit de 10% la suma ce depaseste plafonul enuntat.

Sumele datorate de persoanele fizice autorizate, sunt venituri ale bugetelor locale cu exceptia impozitului pe venit datorat de advocati si de notari publici --care constituie surse ale bugetului de stat.

Controlul, constatarea, stabilirea, urmarirea si incasarea sumelor datorate bugetelor locale se efectueaza de organele de specialitate ale consiliilor locale.

Impozitul pe venitul agricol

Prin Legea 34/1994 privind impozitul agricol, publicata in M.O. 140/1994, modificata prin Legea 114/1995 cat si prin H.G. 507/1994, publicata in M.O. 262/1994 s-au stabilit metodologia de calcul, formularistica de asezare si reguli de urmarire pentru acest impozit. Potrivit legii, asociatiile agricole, persoanele juridice cu exceptii celor supuse impozitului pe profit si a institutiilor publice, precum si unitatile de cult detinatoare de terenuri agricole datoreaza impozitul pe venitul agricol obtinut de pe terenurile situate in municipii, orase si comune.

Anexa la lege contine toate elementele necesare stabilirii venitului anual si impozitului aferent, respecti normele valorice de venit pe hectar, zonele de fertilitate, zonele de favorabilitate si categoriile de folosinta a terenurilor.

Cota de impunere

In baza datelor de evidenta funciara furnizate de primarii, inspectorii fiscali stabilesc impunerea pe contribuabili si pe localitatile unde acestia poseda terenurile agricole.

Legea clasifica terenurile pe categorii de folosinte, in 5 zone de fertilitate si alte 5 zone de favorabilitate, fiecare cu o anumita norma de venit, exprimata in mii lei pe hectar.

Din inmultirea cifrei ce reprezinta norma de venit pe hectar cu suprafetele de teren detinute de contribuabili se obtine venitul anual, la care se aplica cota de impozit de 10% pe anii 1994, 1995 si 1996 se de 15% incepand cu anul 1997, obtinandu-se impozitul de plata. Punerea in aplicare a acestor prevederi s-a amanat pana in anul 2000.

Impozitul este stabilit pe numele persoanelor fizice detinatoare a terenurilor sau in cazul asociatiei agricole constituite potrivit legii, pe numele asociatiei, persoana juridica.

De la impunerea pe baza normelor de venit se excepteaza veniturile obtinute din cultivarea si vanzarea de flori, de legume si zarzavaturi in solarii si sere, cat si cele din cultivarea si vanzarea de arbusti, plante decorative, ciuperci, pueti si butasi de vita de vie pentru care impunerea se face la venitul real, adica la venitul brut realizat minus cheltuielile legate de realizarea venitului.

Termenele de plata

Impozitul pe venitul agricol se plateste in proportiile si la termenele urmatoare:

- 50% pana la 1 septembrie inclusiv
- 50% pana la 15 noiembrie inclusiv

in baza instiintarii de plata trimisa de organul fiscal pana la data de 15 aprilie a anului de impunere.

Intarzierea platii celor doua rate scadente adauga la debit si majorarile de 0,12% pentru fiecare zi de depasire care se incaseaza odata cu debitul restant.

Impozitele necalculate la timp pot fi pretinse pe 3 ani anteriori celui in care s-a facut constatarea, iar cele platite fara a fi datorate pot fi cerute de cel indreptatit in acelasi termen.

Cand recolta a fost calamitata, legiuitorul a stabilit ca venitul agricol se reduce proportional cu pierderile de recolta datorate acestei cauze, pe baza constatarilor la fata locului din partea organelor fiscale, a celor agricole de specialitate si ale administratiei locale intrunite in comisie, reducerea fiscala operand o singura data pe an, incepand cu 15 noiembrie.

Impozitul pe venitul agricol constituie venit al bugetelor locale, fiind cea mai importanta sursa de finantare a cheltuielilor apartinand primariilor din mediul rural.

Facem precizarea ca pentru perioada de la 1.01.1997 pana la 31.12.1999 aplicarea legii privind impozitul agricol a fost suspendata – contribuabilii cu acest gen de obligatii fiscale urmand sa fie repusi in evidenta incepand cu anul 2000.

Impozitul pe cladiri

Veniturile cu acest titlu ca si cele agricole fac parte din cele mai constante surse ale bugetelor locale, cu deosebirea ca primele sunt preponderente in orase si alte localitati mai dezvoltate din punct de vedere edilitar.

Impozitul pe cladiri este datorat de persoanele fizice, persoanele juridice, asociatiile familiale si asociatiile agricole, avand in vedere domiciliul sau sediul contribuabilului sau localitatea unde se afla bunurile impozabile. In impozitare sunt cuprinse si cladirile unitatilor economice, organizate ca activitati cu scop lucrativ de catre organizatiile politice si obstesti, de institutiile publice, de

fundatiile si unitatile de cult, precum si de reprezentantele persoanelor juridice straine ce functioneaza pe teritoriul Romaniei.

Nu sunt supuse impozitului cladirile institutiilor publice daca nu adapostesc activitati economice, monumentele de arhitectura si arheologie, muzeele si casele memoriale, precum si cladirile ce constituie locasuri de cult, apartinand cultelor recunoscute de lege.

Impozitul pe cladiri se stabileste annual, pe baza de declaratie, utilizandu-se formularul tipizat, depus in cursul lunii ianuarie, de proprietarul sau detinatorul imobilului, la unitatea fiscala teritoriala in raza careia se afla constructia. Pentru cladirile statului, inclusiv cele de locuit, date in folosinta sau in administratia unor contribuabili, obligatia de a intocmi declaratia anuala si de a plati impozitul datorat la scadentele prevazute de lege revine detinatorului.

Calculul impozitului

Prin cladiri intelegem constructiile propriu-zise, dependintele si constructiile anexe aflate la aceeasi adresa, indiferent daca au avut sau nu autorizatie de construire, pentru impozitare fiind suficienta dovada detinerii cladirii. Actul de impunere al cladirii nu inlocuieste titlul de proprietate pe care detinatorul trebuie sa-l posede.

Valoarea cladirilor asupra careia se calculeaza impozitul este pentru contribuabili persoane juridice, cea din evidenta contabila, iar pentru persoanele fizice cea detreminata de inspectorul fiscal care, pentru stabilirea valori de impunere va face inmultirea suprafetei construite in metri patrati cu normele valorice pe unitate de suprafata, cuprinse in anexa 1 la Legea 27/1994 privind impozite si taxe locale.

Pentru determinarea impozitului annual de plata se folosesc doua valori procentuale, respectiv 1% sau 1,5%, aplicata asupra unor valori rezultate din utilizarea unor preturi pe mp de suprafata construita.

Agentii economici si, in general, persoanele juridice, in vederea stabilirii impozitului pe cladiri, indiferent daca acestea sunt in functie sau nu, vor aplica intotdeauna cota de 1,5% asupra valorii cladirii, pe cand persoanele fizice vor plati pentru constructiile lor, impozitul calculat cu cota de 1%. Aceasi cota de 1% este folosita si de unitati care administreaza fondul locativ de stat pentru locuintele inchiriate cu aceasta destinatie persoanelor fizice.

Impunerea curge cu data de intai a lunii urmatoare in care o constructie a fost dobandita prin cumparare sau ca investitie proprie, acelasi principiu actionand si in cazul cladirilor demolate sau instrainate la scaderea lor din evidentele fiscale.

Facem precizarea ca orice modificare intervenita in situatia juridica a cladirilor, care schimba in vreun fel cuantumul impozitului, trebuie comunicata in scris unitatii fiscale teritoriale in termen de 30 zile de la data cand aceasta situatie s-a produs.

Plata impozitului pe cladiri

Impozitul pe cladiri are patru termene de plata in anul fiscal, respectiv 15 martie, 15 iunie, 15 septembrie si 15 noiembrie, transele neachitate suportand o majorare de 0,25% pentru fiecare zi de intarziere, calculata din ziua imediat urmatoare termenului la care impozitul a devenit exigibil.

Acelasi regim de plata cu majorari vor avea si impozitele stabilite pe doi ani anteriori de inspectorii fiscali, ca urmare a controalelor pentru cladirile nedecarate de detinatori sau cele care, in declaratie, figureaza cu date nesincere.

Impozitul pe terenuri

Din punct de vedere al impozitarii, terenurile se grupeaza in doua categorii:

- terenuri ocupate de cladiri si alte constructii
- terenuri proprietate de stat, folosite in alte scopuri decat pentru agricultura sau silvicultura

Desi au la baza acte normative distincte, respectiv impozitul pe terenuri ocupate de cladiri si alte constructii, reglementat de Legea 27/1994 si taxa pentru folosirea terenurilor proprietate de stat, stabilita de Legea 69/1993, ambele obligatii vizeaza venituri ce se varsa la bugetele locale.

Impozitul pe terenuri ocupate de cladiri si alte constructii

Sunt obligati la plata impozitului pe terenuri toti contribuabilii persoane fizice si persoane juridice care detin suprafete de teren ocupate de constructii situate in municipii, orase si comune.

Impozitul se stabileste annual, diferentiat pe localitati si in cadrul acestora pe zone, sumele fixe ce se aplica in calcul variind intre 15 si 120 lei pe mp. Sarcina de a stabili zonele de impozitare in cadrul localitatii revine consiliilor locale prin hotarari proprii.

Proprietarii de terenuri pe care se afla cladiri sau alte constructii (santiere, instalatii de foraj, birouri, depozite, garaje, baracamente, drumuri de acces, locuinte, bazine, teatre de vara, sali de sport, stadioane etc) sunt obligati sa depuna declaratii de impunere pana la data de 1 octombrie pana anul viitor sau in termen de 30 de zile de la data dobandirii terenului in cursul anului – in vederea stabilirii de catre organul fiscal a impozitului datorat.

Bugetul local in contul caruia se varsa impozitul pe cladiri este cel al municipiului, orasului sau comunei pe raza caruia se afla situat terenul.

De aici decurge si obligatia ca persoanele care poseda terenuri in mai multe localitati sa depuna declaratia de impunere si sa-si deschida rolul fiscal, la atatea administratii locale cate loturi dispersate ocupate de constructii are in proprietate.

Plata impozitului stabilit annual, impartit in patru transe se face pana la 15 ale ultimei luni din trimestru, cu exceptia ultimei transe care trebuie achitata pana la 15 noiembrie.

Taxa pentru folosirea terenurilor proprietate de stat

Aceasta obligatie fiscala este datorata numai de contribuabilii care detin in administrare terenuri ale statului, utilizate in alte scopuri decat pentru agricultura sau silvicultura si care nu au intrat inca in posesia certificatului de atestare a dreptului de proprietate.

Pana la obtinerea titlului, acesti contribuabili, posesori ai unui drept de folosinta asupra terenurilor administrate de ei, trebuie sa plateasca o anumita taxa.

Taxa datorata in principal de regiile autonome si societatile comerciale cu capital de stat, la care se mai adauga si un numar mai redus de alte persoane juridice este annual calculata in lei/mp, diferentiata pe patru categorii de localitati si in cadrul localitatilor pe zone.

Legea 69/1993 imparte localitatile urbane in patru categorii, in functie de gradul de dezvoltare economica a acestora, definind capitala in categoria I-a, resedintele de judet in categoria a II-a,, iar orasele din cadrul judetului in categoriile a II-a si a IV-a.

Fiecare consiliu minicipal sau orasenesc, la randul sau, stabileste, prin hotarare, mpartirea orasului in patru zone distincte, in functie de pozitia terenului fata de centru, act care va sta la baza impunerii.

De asemenea, localitatile rurale au fost grupate in cinci zone de fertilitate, taxele crescand de la zona I, cu suma cea mai mare, pana la zona V-a, cu suma cea mai mica pe mp.

Terenurile ocupate de linii ferate normale sau inguste, sau de drumuri, sunt prevazute cu taxe anuale cuprinse intre 4.200 si 8.300 lei/km, criteriul de baza fiind lungimea totala a caii ferate normale sau inguste, cat si lungimea totala in km a drumurilor pana la intrarea in incinta.

Termenele de plata

Exigibilitatea acestei obligatii este trimestriala, plata urmand sa fie facuta la aceleasi date ca si celelalte impozite si taxe locale. Obligatia calcularii taxei si respectarii termenelor de plata revine persoanelor juridice posesoare a terenurilor.

In acest scop, ele depun o singura data declaratie privind situatia terenurilor bdetinute la 1 ianuarie a fiecarui an sau declaratii in termen de 15 zile de la dobandire sau de la data cand au survenit schimbari in elementele de baza ale impozitarii, in cursul anului.

Declaratia de depunere la organul fiscal in raza caruia se afla situat terenul taxabil, iar varsarea impozitului se face la bugetul localitatii in a carei evidenta se afla suprafata impusa. Exceptie face declaratia de impunere pentru terenurile aflate in comune, care se depune la sediul Directie Generale a Finantelor Publice si Controlului Financiar de Stat, iar sumele se varsa la bugetul Consiliului Judetean.

In scutiri de impozit se cuprin terenurile aflate in administrarea sau folosirea institutiilor publice, cat si terenurile apartinand domeniului public scoase din circuitul civil, definite prin art. 5 di Legea 18/1991 privind fondul funciar.

In conformitate cu Ordonanta de urgenta nr. 84/23.12.1997 pentru modificarea si completarea Legii 27/1994 privind impozitele si taxele locale consiliile locale ale municipiilor, oraselor si comunelor au fost mandatate ca – incepand cu 1.01.1998 – sa actualizeze respectivele impozite si taxe prevazute in sume fixe, cu indicele de inflatie de 200,5%.

Fond special al drumurilor publice

- a. Este o contributie directa, datorata de posesorii de mijloace de transport cu tractiune mecanica, ce se determina conform prevederilor din Legea 27/1994 modificata prin Legea 114/1995 pe baza capacitatii cilindrice a motorului, exprimata in cmc.

Pentru fiecare 500 cmc sau fractiune din aceasta, taxa anuala la un autovehicul inmatriculat este de 4.000 lei la autoturisme, 12.000 lei la autobuze, microbuze si autocamioane de orice fel, 14.000 lei la autotrenuri, 8.000 lei la tractoare, 2.000 lei la motociclete, motorete si scutere si 1.500 lei la biciclete, tricicluri cu motor. In cazul cand nu este prevazuta in documentele de provenienta capacitatea cilindrica la toate tipurile de autovehicule, ca element de baza al impunerii fiscale, se stabileste la cerere si cu perceperea unui tarif, de Registrul Auto Roman, pentru orice persoana fizica sau juridica solicitanta.

Prin hotarari ale consiliilor locale, sumele fixe prevazute in Legea 27/1994 pentru fiecare tip de autovehicul se actualizeaza in baza O.G. 84/1997 cu indicele de inflatie de 200,5%.

Platitorii taxei asupra mijloacelor de transport sunt persoane fizice, persoane juridice, asociatii familiale, asociatiile agricole, unitatile economice ale organizatiilor politice, institutiilor, organizatiilor obstesti, fundatiilor si altora asemenea, unitati de cult, filiale, sucursale si reprezentante straine autorizate sa functioneze pe teritoriul Romaniei, asa cum au fost ele inserate in art. 3 din Legea 27/1994 privind impozitele si taxele locale.

O situatie speciala in raport cu impunerea o au posesorii de remorci, semiremorci, rulote si atasuri, care trebuie sa platesca pentru acestea un impozit egal cu jumatate din taxa stabilita pentru autoturisme, cand capacitatea partii atasate este pana la o tona si, de asemenea, jumatate din taxa pentru tractoare sau autotrenuri, cand remorca are capacitatea de 1-3 tone, respectiv peste 3 tone. Atasurile suport jumatate din taxa pentru motociclete, motorete si scutere.

Obligatia de plata este stabilita de organul fiscal pe raza caruia contribuabilii isi au domiciliul stabil, in baza declaratiei de impunere depuse de acestia, o singura data, la inmatricularea autovehiculului. Plata se face trimestrial, pana la 15 inclusiv a ultimei luni din trimestru.

Nu suporta taxe pe mijloacele de transport institutiile publice precum si societatile comerciale care au in profilul de activitate transportul de calatori in comun din interiorul localitatii. De asemenea, de scutire mai beneficiaza si autoturismele, motocicletele cu atas si triciclurile cu motor care apartin invalizilor.a

- b. modalitati de scadere a taxei

Operatiunea de scadre din evidentele fiscale a taxei pentru evidenta mijloacelor de transport are loc cand obiectul impozitat a fost instrainat si radiat din evidentele serviciului de circulatie al organului de politie, in conditiile prevazute de H.G. 610/1992 privind cartea de identitate a autovehiculului.

Atat dobandirea cat si instrainarea mijloacelor de transport supuse taxei trebuie declarate de contribuabili in termen de 30 zile de la data cand au intervenit aceste situatii, modificarile in evidentele fiscale urmand sa fie operate cu data de intai a aceleiasi luni in care s-au produs schimbarile mentionate.

Cand posesorul mijlocului de transport isi schimba sediul sau, in cazul persoanelor fizice, domiciliul, in alta localitate, declaratia cu privire la acest fapt are acelasi termen de depunere de 30 zile, dupa care dosarul circula in mod oficial intre cele doua institutii fiscale, cea primitoare urmand sa confirme luarea in evidenta a contribuabilului, iar cea predatoare radierea din evidenta a acestuia.

c. alte reglementari

Mijloacele de transport pe apa sunt supuse taxei anuale pe categorii de mijloace, respectiv:barci fara motor pentru agrement – 1.000 lei, barci fara motor pentru alte utilizari – 7.000 lei, barci cu motor – 20.000 lei, bacuri – 15.000 lei, salupe – 40.000 lei, iahturi – 500.000 lei, remorchere si slepuri – 200.000 lei si vapoare – cate 50.000 lei pentru fiecare tona de capacitate.

Exceptie fac barcile apartinand localnicilor di Delta care nu sunt supuse taxei.

Alte categorii de taxe directe

In bugetele consiliilor locale mai intra o serie de incasari pentru diverse servicii prestate persoanelor fizice si persoanelor juridice de catre primaria localitatii sau institutiile din subordinea acesteia.

Vom enumera succint continutul taxelor, marimea, modul de stabilire si de percepere a acestora.

1. Taxa pentru folosirea locurilor publice

Locurile publice din interiorul municipiilor, oraselor si comunelor pot fi inchiriate unor contribuabili in schimbul unor taxe zilnice pe mp stabilite diferentiat, in raport cu gradul de dotare, natura produselor oferite spre vanzare si suprafata ocupata.

Aceste spatii sunt puse la dispozitie de primarii sub forma de platouri, mese, tarabe etc, din targuri, pietre si oboare pe care cei interesati expun spre vanzare produsele proprii. Nivelul taxei oscileaza intre 300 si 5000 lei/mp, pentru expunerea produselor, sau intre 300 si 20.000 lei pe bucata, atunci cand este vorba de animale vii sau mijloace de transport.

Nivelul taxelor prevazut in lege, se majoreaza pe anul 1998 cu indicele de 200,5% - precizand totodata ca sumele astfel actualizate – pot fi la randul lor majorate cu inca 30% fata de cuantumul prevazut in Legea 27/1994.

2. Taxe pentru eliberarea certificatelor, avizelor si autorizatiilor in domeniul constructiilor

Acest gen de obligatii se creeaza in momentul cand contribuabilii solicita primariilor eliberarea unor documente oficiale care sa le dea dreptul de construire, dreptul de exercitare a unor profesii, sau de incepere a unor activitati.

Taxele se achita inainte de obtinerea certificatelor, iar marimea lor exprimata in lei pe unitatea de suprafata, sau pe natura activitatii – depinde de valoarea constructiilor, suprafata terenurilor, structura activitatilor lucrative etc.

Certificatele si avizele prevazute in Legea impozitelor si taxelor locale sunt:

- certificatul de urbanism, avand taxa intre 1.000 si 3.500 lei/mp

- autorizatia de construire, modificare, reparare, restaurare sau conservare a constructiilor care se taxeaza cu 2% din valoarea autorizata a lucrarii cu exceptia constructiilor de locuinte cu taxa de numai 1% din aceasta valoare
- autorizarea constructiilor provizorii de santier – 3% din valoare
- autorizarea pentru amplasarea de tabere in corturi, casute, rulote, camping-uri – 2% din valoarea autorizata
- autorizarea constructiilor provizorii pentru chioscuri, tonete, panouri de afisaj – intre 600 si 3.500 lei/mp
- autorizatia pentru desfiintarea constructiilor – 50% din taxa platita la autorizare
- aprobarea prelungirii certificatului de urbanism cat si a autorizatiilor se da cu plata jumatatii din taxa initiala
- autorizatiile pentru racorduri si bransamente la retelele publice presupun plata unor taxe cuprinse intre 2.000 si 15.000 lei
- autorizatiile de functionare pentru activitati lucrative se elibereaza cu plata taxei cuprinsa intre 1.700 si 25.000 lei, in functie de felul activitatii autorizate (carausie, cazane de fabricat rachiu, prese de ulei, profesii libere etc)
- autorizatii sanitare – cu taxe intre 3.400 si 5.000 lei.

Datorita inflatiei toate valorile mentionate mai sus sunt actualizate periodic de consiliile locale – asa cum s-a aratat si la celelalte capitole.

3. Taxele pentru fabricarea mijloacelor de publicitate, afisaj si reclama

Prin O.G. 89/23.12.1997, cheltuielile de reclama si publicitate au fost inscrise in randul celor deductibile la calculul profitului impozabil. Nu se mai limiteaza astfel aceste cheltuieli la procentul fixat de fiecare lege bugetara anuala.

Publicitatea, afisajul si reclama facuta de contribuabili in limba romana se taxeaza pe mp si an, cu sume cuprinse intre 5.000 si 70.000 lei, iar pentru firme instalate la locul desfasurarii activitatii, cu sume cuprinse intre 3.000 si 12.000 lei. Aceste valori se multiplica cu 5 daca sunt redactate intr-o limba straina.

Reclama si publicitatea pe panouri, mijloace de transport si afisaj public – pentru tigari, produse din tutun si alcool, genereaza obligatia de plata la bugetele locale a unei taxe de 20% din valoarea contractului – ce trebuie platita anticipat.

4. Taxele pentru sederea in statiunile balneoclimaterice, taxa pentru vizitarea muzeelor, caselor memoriale cat si alte taxe locale

Aceste taxe incheie lista pe care Legea 27/1994 a rezervat-o obligatiilor de genul celor mentionate mai sus, lasand posibilitatea consiliilor locale de a institui si alte taxe decat cele reglementate – cu conditia ca fiecarei noi taxe sa-I corespunda un nou serviciu – pentru satisfacerea unor cereri ale locuitorilor.

Marimea noilor taxe este conditionata, in final, de acoperirea cheltuielilor privind infiintarea si functionarea acestor servicii.

Impozite si taxe indirecte

In cazul impozitelor si taxelor indirecte, contribuabilii nu sunt dinainte cunoscuti, intrucat prin lege se atribuie calitatea de platitor al impozitului altor persoane fizice sau juridice decat celor care le suporta. Impozitele si taxele indirecte se include in pretul de vanzare al marfurilor si serviciilor si se suporta de cumparator.

In categoria impozitelor si taxelor indirecte se include: taxa pe valoarea adaugata, accizele, taxele vamale, impozitul pe spectacole, taxele de timbru, alte impozite si taxe.

Taxa pe valoarea adaugata

Efortul de perfectionare a sistemului fiscal a fost materializat prin introducerea in tara noastra, incepand cu data de 1 iulie 1993 a taxei pe valoarea Adaugata, care a inlocuit impozitul pe circulatia marfurilor.

In primul rand trebuie sa definim conceptul de valoarea adaugata. In lucrarea “Nouveau lexique d’conomie”, editata la Paris in anul 1978 Jaques si Phelippe Vuitton definesc valoarea adaugata ca fiind “diferenta intre valoarea unui bun obtinuta in urma vanzarii si valoarea tuturor bunurilor si serviciilor care au fost achizitionate pentru a realiza acest bun.”

Valoarea adaugata a tuturor agentilor economici la nivel macro-economic reprezinta produsul intern brut PIB. Intr-o formulare apropiata, valoarea adaugata este definita prin Ordonanta Guvernului ca fiind echivalenta cu “diferenta dintre vanzarile si cumpararile aceluiasi stadiu al circuitului economic.”

Taxa pe valoarea adaugata consta dintr-o cota procentuala la aceasta valoare adaugata, care se stabileste asupra operatiunilor privind transferul proprietatilor bunurilor precum si asupra celor privind presstarile de servicii. Cota procentuala ce se aplica asupra valorii adaugate pentru a determina obligatia de plata poate diferi de la o tara la alta, precum si de la o perioada la alta, uneori diferentiata si pe ramuri ale economiei. In Romania taxa stabilita pentru inceput a fost de 18% din valoarea adaugata, 0 pentru bunurile si serviciile exportate sau de 9%. Prin O.G. nr. 17/2000 TVA s-a stabilit 19%. Inainte de a ilustra printr-un exemplu mecanismul de determinare a taxei pe valoarea adaugata (pe care o vom denumi in continuare prin forma prescurtata TVA) vom anticipa urmatoarele precizari: faptul generator privind TVA se realizeaza la data livrarii de bunuri mobile, transferarii proprietatii bunurilor imobiliare sau a prestarii serviciilor. In cazul vanzarilor sau serviciilor cu plata in rate, faptul generator intervine la expirarea perioadei pentru care se face decontarea sau, dupa caz, la data prevazuta pentru plata ratelor.

In urmatoarele situatii, obligatia platii TVA ia nastere la:

- data inregistrarii declaratiei vamale la importuri sau la data receptiei de beneficiari a serviciilor de import
- data vanzarii bunurilor pentru marfurile in consignatie
- data emiterii documentelor prin care se preiau bunuri achizitionate sau fabricate de agentul economic pentru uzul propriu sau pentru a fi predate gratuit unor persoane fizice sau juridice
- data documentelor care confirma prestarea unui serviciu cu titlu gratuit pentru alte persoane fizice sau juridice
- data documentelor care confirma prestarea unor servicii sau titlu gratuit pentru alte persoane fizice sau juridice
- data colectarii monedelor din masinile automate, in cazurile in care se folosesc asemenea sisteme de vanzare

Exigibilitatea TVA consta in dreptul organului fiscal de a pretinde plata taxei datorate la o anumita data. Exigibilitatea se declanseaza de regula in momentul livrarii bunurilor mobile, transferarii proprietatii bunurilor imobiliare sau prestarii serviciilor. In mod exceptional, in conditii stabilite prin HG, exigibilitatea poate fi anticipata sau ulterioara faptului generator. In cazul livrarii de bunuri sau prestarii de servicii ce se efectueaza continuu sau pentru cele la care se incaseaza avansuri, exigibilitatea se declanseaza la data stabilirii debitului clientului pe baza de factura sau alt document legal, caz in care este necesara din partea agentului economic platitor o cerere aprobata de organele fiscale teritoriale unde acesta este inregistrat ca platitor de TVA. Pentru lucrarile imobiliare, antreprenorii pot sa opteze pentru plata TVA la efectuarea lucrarilor in conditii aprobate prin HG. Exigibilitatea nu este legata de incasarea contravalorii facturii ca la i.c.m. ci numai la emiterea acesteia.

Platitorii de TVA sunt persoane fizice sau juridice care efectueaza, de o maniera independenta, operatiuni impozabile; baza de impozitare o constituie contravaloarea bunurilor livrate sau serviciilor prestate, exclusiv TVA.

In baza de impozitare se cuprind urmatoarele elemente:

- preturile negociate intre vanzator si cumparatori si alte cheltuieli datorate de cumparator pentru livrarile de bunuri care nu au fost cuprinse in pret; aceste preturi cuprind si accizele legal calculate
- tarifele negociate pentru prestarile de servicii
- comisionul convenit pentru operatiunile de intermediere
- preturile de piata sau costurile bunurilor executate de catre agentii economici pentru folosinta proprie sau predate sub diferite forme angajatilor sau altor persoane
- valoarea in vama la care se adauga taxa vamala, alte taxe si accizele datorate pentru bunurile si serviciile de import
- preturile de piata sau, in lipsa acestora, costurile serviciilor prestate pentru folosinta proprie sau cedate cu titlu gratuit pentru alte persoane fizice si juridice
- preturile vanzarii din depozitele vamii sau stabilite prin licitatie

In caz de refuzuri parțiale sau totale, suma impozabila va fi redușa in mod corespunzator, masura care se aplica si in cazul ambalajelor returnate.

Platitorii de TVA au dreptul la reducerea taxei aferente bunurilor sau serviciilor destinate realizarii de operatiuni impozabile. Acest drept se exercita practic la determinarea TVA datorata bugetului de stat, care se stabilește ca diferenta intre valoarea taxei facturata pentru bunurile livrate si serviciile prestate si a taxei achitate furnizorilor pentru bunurile si serviciile achizitionate destinate realizarii operatiunilor impozabile.

Pe baza elementelor enumerate, concretizam mai jos datele care definesc TVA prin urmatorul exemplu din ramura textila:

N r c r t	Stadiul Circuitu lui Economi c (unitate a)	Cumpar ari Fara TVA	TVA De- ductibila (col.2x1 9%)	Total factura (col.2+ 3)	Vanza ri Fara TVA	Val. Adauga ta (col.5- 2)	TVA Colectata (col.5x19 %)	Total Factura (col.5+7)	TVA de plata (col.7- 3)
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	unitatea								

In baza datelor cuprinse in acest tabel putem evidentiata mecanismul de stabilire a TVA, fiind necesar sa constatam ca:

- a. acelasi stadiu al circuitului economic in care se realizeaza valoarea adaugata corespunde cu unitatile care au personalitate juridica prin care se desfasoara procesul productiv, de prestare a serviciilor sau de desfacere. In cazul nostru materia prima (fibrele sintetice) sunt preluate de catre o fabrica de tesaturi si de aici de fabrica de confectii pentru ca productia sa fie achizitionata de catre un distribuitor cu ridicata de la care se aprovizioneaza un magazin cu amanuntul
- b. baza de impozitare o reprezinta contravaloarea bunurilor livrate sau a serviciilor prestate, exclusiv TVA. Se constata respectarea acestui principiu, urmare a faptului ca TVA care se factureaza (col.7) se determina prin aplicarea cotei la sumele din col.5 care reprezinta pretul de livrare, fara TVA

- c. așa cum se constată din coloana 9 a tabelului, din suma colectată reprezentând TVA (col.7) stabilită prin aplicarea cotei la valoarea vânzării din col.5, se deduc sumele achitate furnizorilor, reprezentând TVA (col.3). dreptul de deducere privește taxa ce a fost înscrisă într-o factură sau o chitanță fiscală care se referă la bunuri și servicii folosite pentru realizarea de operațiuni impozabile. (În exemplul nostru, fibrele sintetice au fost folosite în țesături, țesăturile pentru confecții etc). pentru bunurile și serviciile exportate cota de TVA este zero.
- d. Concomitent cu livrarea de bunuri și servicii, persoanele fizice și juridice care realizează operațiuni impozabile sunt obligate să le consemneze în facturi sau documente însoțitoare, completând toate datele cuprinse în aceste formulare. Formularele se procure contra cost, numai de la organele fiscale teritoriale. Cumpărătorii sunt obligați să solicite furnizorilor de bunuri și servicii, facturi sau documente înlocuitoare, pentru a dovedi dreptul de deducere a taxelor achitate
- e. Plătitorii taxei pe valoare adăugată sunt obligați să țină evidența primară pe registre (jurnalul pentru vânzări și jurnalul pentru cumpărări), precum și evidența contabilă
- f. Plătitorii de TVA sunt obligați să întocmească și să depună lunar la organul fiscal teritorial până la 25 a lunii următoare pentru luna expirată decontul cuprinzând operațiunile realizate și TVA aferentă. Odată cu depunerea decontului se achită taxa datorată prin virament, prin CEC sau în numerar la organul fiscal teritorial unde este înscris ca plătitor de TVA.
- g. Nu sunt supuse taxei pe valoare adăugată: asociațiile fără scop lucrativ pentru activitățile având caracter filantropic, organizațiile care desfășoară activități religioase, politice sau civice; organizațiile sindicale pentru activități legate direct de apărarea intereselor materiale și morale ale membrilor lor; instituțiile politice, pentru activitățile lor specifice. În situația în care din operațiunile de mai sus rezultă un profit, unitățile sunt obligate să-l utilizeze pentru dezvoltarea sau îmbunătățirea serviciilor prestate. Dacă aceste unități organizează activități pentru obținerea de profit, ele intră în sfera de aplicare a TVA.
- h. Unități și operațiuni scutite de TVA:
- unități sanitare și de asistență socială
 - unități de știință și de învățământ, de cultură și sport
 - organizațiile de nevăzători și de invalizi, asociațiile persoanelor handicapate și unitățile economice la care aceștia își desfășoară activitatea potrivit legii
 - cantinele organizate pe lângă unitățile de învățământ, agenții economici și sociali, instituțiile publice (cu excepția celor care funcționează cu regim de alimentație publică)
 - liber profesioniștii autorizați care își desfășoară activitatea individual sau prin asocieră în cadrul unor birouri, cabinete sau societăți, precum și persoanele fizice sau asociațiile familiale autorizate
 - gospodăriile agricole individuale și asociațiile tip privat ale acestora
 - instituțiile bancare, financiare, de asigurări etc, în comenziile legii
 - lucrări de construcții, amenajări, reparații și întreținere executate pentru cimitire, monumente comemorative ale combatanților, eroilor, victimelor de război și ale Revoluției din Decembrie 1989, inclusiv livrarea unor obiecte de uz funerar
 - încasările din taxele de intrare la castele, muzee, târguri și expoziții, grădini zoologice și botanice, biblioteci
 - activitățile de tipărire și livrare a timbrelor de valoare declarată
 - vânzările de opere de artă originale, efectuate de autori
 - operațiunile din sfera de aplicare a impozitului pe spectacole, a veniturilor din activitatea de taximetrie

- editari, tipariri si vanzari de carti, ziare, reviste, exclusivactivitatile cu caracter de publicitate si reclama
 - arendarile de pamant si inchirierile de cladiri si utilaje de intrebuintare agricola
 - operatiuni de vanzare a deeurilor din industrie si a materialelor recuperabile, inclusiv prestarile de servicii legate de operatiunile de mai sus
 - vanzarile de terenuri, cu exceptia celor destinate constructiilor, a terenurilor intravilan, inclusiv celor aferente localitatilor urbane si rurale pe care sunt amplasate constructii sau alte amenajari ale localitatilor
 - aportul de bunuri si servicii la capitalul social al societatilor comerciale
 - unele produse si servicii stabilite de lege
 - activitatile agentilor , precum si ale unitatilor economice din cadrul altor persoane juridice care realizeaza un venit total din activitatea de baza si alte activitati, declarat la organul fiscal teritorial, de pana la 50 milioane lei anual daca pe parcursul anului, agentii economici depasesc acest plafon, devin platitori in conditiile stabilite de lege
- g. Operatiuni de import scutite de TVA:
- bunuri de import care, prin lege sau prin hotarare a Guvernului, sunt scutite de taxe vamale
 - masinile, utilajele, instalatiile, echipamentele si mijloacele de transport importate, necesare investitiilor, construite ca aport in natura sau achizitionate cu fondurile investitorilor straini care au ca efect majorarea de capital social
 - marfurile importate si comercializate in regim de duty-free, inclusiv cele comercializate in exclusivitate pentru servirea personalului reprezentantelor diplomatice
 - bunurile introduse in tara fara plata taxelor vamale in baza regimului vamal valabil pentru persoane fizice
 - bunurile si serviciile de import provenite sau finantate direct din ajutoare sau imprumuturi nerambursabile, in conditiile stabilite de Ministerul Finantelor
 - import de aur pentru BNR
 - reparatii si transformari de nave si aeronave romanesti in strainatate
 - aeronave civile provenite din tarile semnatare ale unui acord in acest sens
 - bunuri de import similare cu bunuri din tara scutite de TVA

Unitatile care efectueaza operatiuni scutite de TVA pot opta pentru plata acestei taxe care se da la

cerere de catre Ministerul Finantelor.

Cotele de impozitare privind TVA sunt stabilite astfel:

a)cota de 19% pentru livrari de bunuri, prestari servicii si transferuri imobiliare, cu exceptiile de la litera b b)cota zero pentru: exportul de bunuri si servicii legate direct de exportul bunurilor, prestari de servicii din Romania, contractate in strainatate; transportul international de persoane in si din strainatate, efectuat cu autorizare in conditiile legii; bunurile si serviciile livrate direct misiunilor diplomatice, oficiilor consulare si reprezentantelor internationale pe baza de reciprocitate; bunurile cumparate din expozitiile organizate in Romania si expediate in strainatate de catre cumparatori din afara tarii; alte bunuri stabilite de Ministerul Finantelor.

Regimul deducerilor de TVA. Platitorii de TVA sunt indreptatiti sa-si diminueze taxa aferenta bunurilor si serviciilor achizitionate destinate realizarii operatiunilor care sunt supuse TVA, precum si pentru bunurile scutite de taxa, dar pentru care, prin lege, se prevede in mod expres exercitarea dreptului de deducere. De asemenea, se deduce taxa privind actiunile de sponsorizare, reclama si publicitate in cadrul plafoanelor aprobate anual prin legea de adoptare a bugetului. Prin urmare, TVA de plata se stabileste ca diferenta intre valoarea taxei facturate pentru bunurile livrate si serviciile prestate si a taxei aferente intrarilor.

Pentru a putea efectua deducerea, agentii economici au datoria sa justifice prin documente legale cuantumul taxei si sa documenteze ca bunurile in cauza privesc nevoile firmei si sunt proprietatea ei.

Cand platitorii de TVA realizeaza atat bunuri pentru care se achita TVA, cat si alte operatiuni scutite, dreptul de deducere se determina in raport cu ponderea acestora pe cele doua destinatii. Pentru livrarile de bunuri si servicii, deducerile se fac lunar, iar rambursarea diferentei de taxa de primit se face la cerere, pe baza unui formular tip stabilit de Ministerul Finantelor, in urma verificarilor care se efectueaza de catre organele fiscale teritoriale.

Obligatiile platitorilor de TVA: sa declare pe un formular tip inceperea activitatii in termen de 15 zile de la data declansarii operatiunilor sau a modificarii conditiilor de exercitare a acesteia; sa ceara organului fiscal scoaterea din evidenta ca platitor la incetarea activitatii in termen de 15 zile de la data actului legal care consemneaza aceasta situatie.

Intocmirea documentelor privind transferul proprietatii bunurilor si prestarilor de servicii. Pentru transferarea proprietatii bunurilor si serviciilor prin hotarare de Guvern, s-au stabilit formularele comune si specifice care se folosesc in legatura cu aplicarea TVA. Formularele tipizate comune privind TVA sunt: dispozitia de livrare, avizul de insotire a marfii; factura, chitanta fiscala, borderoul de vanzare, jurnalul pentru vanzari, jurnalul pentru cumparari.

Avizele de insotire a marfii, facturile si chitantele fiscale sunt formulare cu regim special, care se inseriaza si se numeroteaza de catre tipografii in baza comenzilor emise de catre organele fiscale judetene si ale capitalei. Alte formulare specifice unor sectoare sau ramuri de activitate se tiparesc de catre agentii economici utilizatori. Conducatorii agentilor economici raspund de organizarea gestionarii, a evidentei si utilizarii formularelor privind TVA. Ministerul Finantelor a emis norme cu privire la completarea, circulatia si folosirea formularelor, TVA inscrisa intr-o factura se datoreaza bugetului de stat chiar daca operatiunea nu este impozabila sau daca taxa inscrisa este mai mare decat cea legala. Cumparatorii sunt obligati sa solicite pentru produsele sau serviciile achizitionate documente legale.

Sunt scutiti de a emite facturi platitorii de TVA pentru: transportul cu taximetrele; vanzari de bunuri si prestari de servicii catre populatie pe baza de bonuri fara nominalizarea cumparatorului.

Platitorii de TVA au urmatoarele obligatii cu privire la evidenta operatiunilor: sa asigure tinerea evidentei contabile; sa intocmeasca si sa depuna la organul fiscal, lunar deconturi pentru suma impozabila pe formular stabilit de catre Ministerul Finantelor; sa puna la dispozitia organelor fiscale justificarea sumelor calculate; sa furnizeze organelor fiscale, pana la data de 15 august, proiectul incasarilor pentru anul viitor.

Reglementarile privind TVA prevad norme pentru cercetarea documentelor emise si pentru plata diferentelor in minus constatate, care se achita in termen de sapte zile de la data cand a fost incheiat actul de control.

Termenul de prescriptie a drepturilor bugetului de stat sau ale platitorului cu privire la TVA este de 5 ani de la data prevazuta pentru exercitarea acestora.

- i. neplata integrala a TVA in termenul stabilit de lege atrage majorarea sumei de plata pentru fiecare zi de intarziere
- j. constituie contraventii si se sanctioneaza cu amenda, conform Legii 87/1994 privind evaziunea fiscala, abaterile de natura celor prevazute in cap. XVIII
- k. contestatiile privind stabilirea si incasarea TVA se depun la D.G.F.P.C.F.S. in termen de 30 zile de la data instiintarii agentului economic. Impotriva deciziei date se poate face contestatie in alte 40 zile la Ministerul Finantelor. Solutia Ministerului poate fi recurate la Curtea de Apel. Contestatiile se timbreaza cu 2% din suma contestata, dar nu mai putin de 10.000 lei.

1. Odata cu aplicarea TVA a incetat calcularea de catre unitati a i.c.m.

TVA se suporta de catre consumatorul final si nu afecteaza costurile de productie, cheltuielile de circulatie si rentabilitatea.

Fonduri speciale

1. *CAS contributia la asigurarile sociale de stat* – este reglementata de de legea 19/2000 Aceasta contributie este datorata de angajatori, de salariati, de persoane angajate cu conventie civila (numai daca nu platesc aceasta contributie la locul de munca , unde sunt angajati cu contract de munca) si de catre someri. Cotele datorate de angajator :

- pentru conditii normale de lucru cota este de 23,33%
- pentru conditii speciale 33,33% Baza de calcul pentru CAS :
- salariile brute realizate lunar inclusiv sporuri si adaosuri
- sumele aferente concediilor de odihna, concediilor de studii
- sumele acordate cu ocazia iesirii la pensie
- premiile anuale altele decat cele reprezentand participarea salariatilor la profit
- plati compensatorii altele decat cele suportate din bugetul fondului de somaj
- baza de calcul plafonata pentru calculul contributiei datorata de angajator este egala cu numarul mediu de asigurati inmultit cu 3 salarii nete, brute pe economie

Baza de calcul pentru angajat este de maxim 3 salarii medii brute pe economie. Cota platita de angajat este de 11,67% .Concediul medical – primele trei zile de concediu nu se platesc pentru unitatile care au pana la 20 angajati , din a 4 pana in a 10 zi calendaristica se platesc de angajator, urmatoarele zile se platesc din asigurarile sociale .Cuantumul este de 75% din media veniturilor realizate in ultimile 6 luni lucrate consecutiv , exclusiv concedii medicale sau de odihna .Pentru boli profesionale cota este de 100% .Pentru concediu de maternitate concediu este de 126zile calendaristice si se ia jumatate inainte de nastere .Cuantumul este de 85% din media veniturilor realizate din ultimile 6 luni .Se mai dau concedii de crestere a copilului pana la 2 ani si pentru ingrijirea copilului bolnav pana la 3ani , 7ani sau pana la 18ani daca copilul are handicap.

Conturile bancare de plata pentru CAS :

C.A.S asigurat : 22090403135/220904089340 la C.J.P.A.S-casa judeteana de pensii si asigurari sociale

CAS angajator 22090402135/220904089340 la CJPAS

CAS datorat de alte persoane asigurate 22090407135/89340

Pentru debitele restante la sfarsitul lunii martie adica 31martie 22220430135/89340.Pana pe data de 20ale lunii se depun declaratiile la Oficiul de executie bugetara data pana la care se fac si viramente.

2.Ajutorul de somaj personalul salariat datoreaza o contributie de 1% aplicata la salariul tarifar de incadrare plus indemnizatia de conducere .Angajatorii datoreaza o contributie de 5% aplicata salariilor brute ale angajatilor cu carte de munca

3.*Contributia la fondul de asigurari sociale de sanatate (CASS)* – este datorata de catre angajatori in cota de 7% aplicata la totalul salariilor si veniturilor realizate de salariati cu carte de munca si colaboratori .Salariatii cu carte de munca precum si colaboratorii datoreaza cota de 7% aplicata asupra venitului salarial brut.Mai datoreaza 7% liber profesionistii , pensionarii si somerii .Aceasta contributie se plateste la casa de asigurari de sanatate pana pe 20 data la care se depun si declaratiile .

4.*Fondul special de solidaritate sociala pentru persoanele cu handicap* – se constituie in contributia de 3% la fondul de salarii total realizat lunar de salariati si de colaboratori.Este datorat de angajatori , se plateste lunar pana pe 20 ale lunii , data pana la care se depune si declaratia

5. *Fondul de invatamint* – este datorat de agenti economici, contributia fiind de 2% aplicata la fondul de salarii brute

6. *Contributia la fondul special pentru sanatate publica* – este datorat de persoanele juridice care realizeaza incasari din operatiuni publicitare la produsele din tutun si bauturi alcoolice si intr-o cota de 2% aplicata adaosului comercial acestor produse .termenul de plata este lunar pana pe 15 a lunii urmatoare ,declaratia se depune trimestrial pana pe 20 a lunii urmatoare

7. *Comisionul pentru cartile de munca* – datorata faptului ca incheierea contractului de munca este supusa inregistrarii la inspectoratul teritorial de munca, angajatorii datoreaza o cota de 0,75% aplicata salariilor brute in cazul in care depun cartile de munca la camera de munca, si o cota de 0,25% in cazul in care tin cartile de munca in unitate.

Accizele si alte taxe indirecte

Accizele sau taxele de consumatie ca impozit indirect au fost stabilite prin O.G. 82 publicata in M.O. 380/29.12.97, aplicabila de la 1.01.1998.

O caracteristica a accizelor o constituie faptul ca acestea sunt asezate asupra unor produse care se consuma in cantitati mari, care nu pot fi inlocuite de cumparatori cu altele, asa cum sunt: cafeaua, tigarile, bauturile spirtoase. Accizele se calculeaza fie in suma fixa pe unitatea de produs, fie in cote procentuale aplicate asupra pretului de vanzare. In ultimii ani, tot mai multe tari urmaresc ca prin intermediul accizelor sa infaptuiasca unele obiective sociale. Asa, de pilda, se incearca prin cresterea nivelului accizelor la bauturile alcoolice sa se micsoreze consumul acestor bauturi, care genereaza absentism, accidente de circulatie, infractiuni etc. este fapt constatat ca in tarile cu un consum mare de bauturi alcoolice pe cap de locuitor, nivelul taelor de consumatie la aceste produse este redus.

Daca prin regimul fiscal stabilit pentru anumite produse care sunt scutite de TVA se urmareste incurajarea productiei si protectia sociala a cumparatorilor, prin impozitarea cu tae de consumatie (accize) la produse de import si din tara care nu constituie necesitati de prima urgenta, se urmareste moderarea consumului pe criterii medicale, sociale si bugetare.

Produsele supuse accizelor sunt:

- a. alcoolul etilic alimentar, bauturile alcoolice si orice produse destinate industriei alimentare sau consumului, care contin alcool etilic alimentar
- b. produsele din tutun
- c. produsele petroliere
- d. alte produse si grupe de produse

In prima grupa privin alcoolul etilic alimentar se cuprind:

- alcoolul etilic alimentar, produsele pe baza de alcool etilic alimentar si bauturile alcoolice obtinute din distilate de cereale
- bauturile alcoolice naturale (tuica, rachiuri naturale, inclusiv distilatul din vin si orice alte distilate din fructe folosite pentru fabricarea bauturilor alcoolice naturale)
- vinurile si produsele pe baza de vin (vinuri spumoase, vinuri nespumoase si alte produse pe baza de vin)
- berea obtinuta prin fermentare alcoolica a mustului din malt, hamei si apa.

Platitorii de accize pentru produsele mentionate sunt agentii economici care produs sau importa aceste produse.

Platesc de asemenea, accize:

- a. agentii economici prestatori pentru toate cantitatile de alcool etilic alimentar obtinut in sistem de prestari servicii
- b. agentii economici care cumpara de la producatori individuali persoane fizice produse de natura celor supuse accizelor pentru prelucrare si/sau comercializare

- c. persoanele fizice care introduc in tara alcool sau bauturi alcoolice destinate consumului individual care depasesc limitele pentru care se acorda scutiri de taxe vamale
- d. agentii economici pentru cantitatile de produse supuse accizelor care se acorda ca dividende sau plata in natura a actionarilor, asociatilor sau a persoanelor fizice

Pentru alcoolul etilic alimentar, bauturile alcoolice si produsele destinate industriei alimentare sau consumului, care contin alcool etilic alimentar, accizele se datoreaza si se calculeaza o singura data de catre agentul economic producator sau importator si sunt stabilite prin sume fixe exprimate in ECU pe unitatea de masura asa cum s-a prevazut in anexa nr. 1 la O.G.

In grupa produselor din tutun supuse accizelor se include:

- a. tigaretele
- b. tigarile si tigarile de foi
- c. tutunul destinat fumatului
- d. tutunul de prizat si tutunul de mestecat

Platitorii de accize pentru produsele din tutun sunt agentii economici care produc sau importa astfel de produse.

Platesc de asemenea accize si persoanele fizice care introduc in tara produse din tutun peste cantitatile care beneficiaza de scutiri de taxe vamale. Acciza pentru tutun este stabilita in ECU pe 1000 de tigarete, la care se adauga o cota procentuala de 20% aplicata asupra bazei de impozitare.

Baza de impozitare pentru componenta procentuala a accizei la tigarete este:

- pretul producatorului din productia interna care nu poate fi mai mica decat suma costurilor
- valoarea de vama pentru produsele de import la care se adauga taxele vamale si alte taxe speciale

Produsele petroliere pentru care se datoreaza accize sunt:

- benzim premium regulat si normala
- benzina fara plumb
- motorina

Datoreaza accize producatorii si importatorii de produse petroliere. Accizele sunt stabilite in ECU pe tona de produs finit.

In categoria late produse si grupe de produse se include:

- cafeaua verde, cafeaua prajita, cafeaua solubila si amestecuri
- ape minerale si ape gazoase cu continut de zahar sau alte produse de indulcit si aromatizante
- confecti din blanuri naturale (cu exceptia celor de iepure, oaie sau capra)
- articole de cristal
- bijuterii de aur si/sai platina, cu exceptia verighetelor
- autoturisme si autoturisme de teren (inclusiv de import rulate)
- parfumuri si ape de colonie si ape de toaleta
- aparate video
- dublu-radiocasetofoane
- camere video
- cuptoare cu microunde
- telefoane mobile
- aparate pentru aer conditionat

Accizele se aplica inainte de a se aplica TVA si se calculeaza o singura data asupra bazei de impozitare.

Sunt scutite de plata accizelor:

- produsele exportate direct sau prin agentii economici care isi desfasoara activitatea pe baza de comision; cand exportatorii au cumparat marfa exportata, ei pot solicita, in termen de trei luni de la data exportului, restituirea accizelor de catre organele fiscale teritoriale pe baza documentelor justificative
- produse importate in regim de tranzit
- bunurile din import provenite din donatii
- produse livrate la rezerva de stat si de mobilizare
- alcoolul etilic alimentar utilizat in scop medical Accizele sunt datorate:
 - la data livrarii pentru produsele din productia interna
 - la receptia alcoolului etilic alimentar rezultat la procesare la prestatorul de servicii
 - la transferul alcoolului etilic alimentar din sectia de productie in cea de prelucrare in bauturi alcoolice
 - la data inregistrarii declaratiei vamale de import
 - la data cumpararii pentru agentii economici achizitori
 - la data vanzarii bunurilor in consignatie

Prin acelasi act normativ, impreuna cu accizele a fost reglementat impozitul la titeiul si la gazele naturale din productia interna si taxa pentru jocurile de noroc.

Acolo unde accizele sunt stabilite in ECU, plata lor se face in lei la cursul de schimb valutar stabilit de BNR in fiecare zi de joi, care este valabil pentru toata durata saptamanii viitoare.

Organele fiscale teritoriale, pe baza declaratiilor platitorilor de accize vor atribui fiecarui platitor, un cod special.

Calcularea si virarea accizelor se face de catre platitori, lunar pana la data de 25 ale lunii urmatoare, pe baza decontului de impunere. Plata se face prin virament, CEC sau numerar la organul fiscal teritorial, iar in cazul importurilor, la organul vamal, concomitent cu plata taxelor vamale. Neplata in termen a accizelor atrage majorarea sumei de plata pentru fiecare zi de intarziere. Platitorii de accize depun la organul fiscal teritorial, lunar, decontul de impunere, pana la 25 a lunii urmatoare, pe modelul stabilit de Ministerul Finantelor. Actele intocmite de catre organele de control ale Ministerului Finantelor constituie titluri executorii.

Taxe vamale

Din vechi timpuri, circulatia bunurilor intre diferite zone geografice a avut la baza reglementari specifice care au evoluat pana in epoca moderna, cand operatiunile de trecere a marfurilor peste granita au dat nastere unui cadru normativ destul de complex, acceptat generic sub denumirea de regim vamal. In el intra totalitatea normelor cu privire la controlul vamal, vamuirea bunurilor, aplicarea tarifului vamal, perceperea taxelor, precum si toate celelalte operatiuni specifice acestui domeniu. Pentru aplicarea normelor privind regimul vamal, sunt create unitati vamale, organizate atat in interiorul tarii, cat si in locuri anume stabilite de trecere a frontierei de stat, incat toate bunurile si valorile intrate sau iesite din tara sa fie supuse acestui regim. Unitatile vamale sunt organe ale administratiei de stat, a caror activitate este coordonata de Directia Generala a Vamilor – departament de sine statator din structura Ministerului Finantelor, reorganizat prin H.G. 147/12.03.1996.

Regimul vamal aplicabil persoanelor juridice

Agentii economici care au in obiectul lor de activitate operatii de import-export pot aduce marfuri din exterior sau pot livra bunuri in afara, in baza unor licente obtinute de la organele abilitate ale administratiei de stat si a contractelor incheiate cu parteneri externi, in vederea comercializarii lor, cu obligatia prezentarii marfurilor si documentelor insotitoare organelor vamale. Vamuirea consta in controlul faptic al marfurilor si mijloacelor de transport, verificarea documentelor insotitoare si aplicarea taxelor. Conform prevederilor din Codul vamal, organele de resort au obligatia de a verifica daca marfurile prezentate la control corespund cu autorizatiile de

export si import, cat si daca datele inscrise in documente concorda cu cantitatile, natura si destinatia marfurilor ce formeaza lotul supus vamuirii.

Detalierea obligatiilor inscrise in Codul vamal al Romaniei, aprobat prin Legea 141/1997, vizand norme de procedura pentru realizarea activitatii vamale, sunt cuprinse in Regulamentul vamal, aprobat prin HG 626/1997. In Regulament sunt prevazute norme pentru vamuirea propriuzisa pentru trecerea temporara marfurilor si altor bunuri peste frontiera, pentru depozitarea temporara a bunurilor straine sub supraveghere vamal, transbordarea bunurilor aflate sub regim vamal, supravegherea vamala si in fine reglementarile cu privire la contraventiile vamale.

Regulamentul vamal imparte pe segmente distincte toate operatiunile in vama, si anume:

- prezentarea la unitatea vamala a marfurilor, mijloacelor de transport si a documentelor insotitoare
- controlul vamal al mijloacelor de transport
- controlul vamal al marfurilor
- verificarea declaratiei vamale
- acordarea liberului la vama

La baza stabilirii taxelor vamale, adica a sumei pe care importatorul trebuie s-o achite in vama pentru un anumit lot de produse, sta Tariful vamal de import al Romaniei, aprobat prin Legea 141/1997. Taxele vamale prevazute in Tarif sunt exprimate in procente si se aplica la valoarea in vama a marfurilor care fac obiectul importului, evaluarea fiind facuta in lei.

Scutirile de taxe vamale se aplica unor categorii de bunuri prevazute expres de lege si anume pentru:

- ajutoare, donatii cu caracter social, umanitar, cultural, sportiv, didactic primite de organizatii sau asociatii non profit sau de institutii publice, syndicate, partide, federatii, cluburi, organizatii de cult (fara a fi utilizate in campanii electorale)
- bunurile straine care devin proprietatea statului
- mostrele fara valoare comerciala, materiale de reclama si publicitate

Conditiiile ca aceste bunuri sa fie scutite de taxe vamale sunt: expeditorul sa le trimita fara obligatii de plata; bunurile sa nu fie comercializate ulterior; sa nu fie utilizate pentru prestatii catre terti, in urma carora sa se realizeze venituri. Orice schimbare de destinatie a donatiei atrage plata ulterioara a taxelor vamale si aplicare a sanctiunilor legale. Mai intra in scutire de taxe vamale bunuri de origine romana, bunurile returnate de straini dupa remedieri in termenul de garantie, si in fine, bunurile inapoiate in tara ca urmare a unei expedieri gresite.

Guvernul poate aproba pentru unele marfuri ori contingente reduceri sau exceptari de la plata taxelor vamale, cum ar fi, de exemplu, lista produselor agricole de import cu taxa vamala redusa, aprobata prin H.G. 108/31.05.1995, care a mentinut reducerea pentru perioada 1 iulie – 31 decembrie 1995.

Valoarea in vama a bunurilor supuse taxarii cuprinde valoarea marfurilor inscrise in documentele insotitoare sau pe baza de expertiza, la care se adauga cheltuielile de transport pe parcursul extern, cheltuielile de incarcare-descarcare, cat si costul asigurarii externe a marfurilor exportate.

Pentru aplicarea taxarii, importatorul completeaza declaratia vamala – document tipizat introdus la data de 10.01.1992, care cuprinde, in afara de datele de identitate ale partenerilor comerciali, urmatoarele elemente: incadrarea tarifara, valoarea in vama a marfurilor, coeficientul tarifar, cuantumul taxelor, numarul si data instrumentului de plata. Suma astfel calculata si verificata asupra legalitatii se achita de importator si se varsa in contul unitatii in care s-a facut vamuirea – ca sursa de venituri a bugetului de stat.

Liberul de vama este documentul ce se elibereaza de catre organul vamal dupa ce importatorul a indeplinit toate activitatile si a intocmit toate formalitatile de vamuire, inclusiv plata taxelor legale. Documentul se poate acorda si cu caracter provizoriu, pe termen de 30 zile – pentru marfuri supuse unor operatiuni vamale mai complexe, cu conditia ca importatorul sa depuna o garantie egala cu valoarea taxelor datorate.

Bunurile ce nu indeplinesc conditiile de intrare sau de scoatere din tara se oastreaza sub supravegherea vamala timp de 90 zile, dupa care, in cazul nesolutionarii situatiei acstora, devin proprietatea statului ca bunuri abandonate. Acelasi regim il au si bunurile fara stapan gasite inn perimetrul de activitate al unitatilor vamale.

Contravenitiile vamale se aplica in situatia constatarii de catre organe imputernicite a inscrierii in declaratiile vamale a unor date nesincere, caz in care amenda este de 50% din valoarea in vama a marfurilor aflate in acest regim. In cazul sustragerii marfurilor de la vamuire, amenda este egala cu 100% din valoarea marfurilor, dublata de masura confiscarii. Masuri similare sunt aplicabile si pentru fapta de incarcare sau descarcare de marfuri in sau din vase fara permis vamal.

Contestatiile de taxare se solutioneaza, in prima instanta, de conducerea organului vamal teritorial si de Directia Generala a Vamilor, in ultima instanta. Plangerile impotriva acestor solutii date de organele administratiei de stat se adreseaza organelor judecatoresti.

Regimul vamal aplicabil persoanelor fizice

Actele normative ce reglementeaza regimul vamal aplicabil persoanelor fizice au la baza Codul vamal si Regulamentul vamal elaborate inaintea anului 1989, cat si O.G. 26/1993 cu privire la regimul vamal si tariful vamal aplicate acestei perioade. Aceste acte normative contin reglementari cu privira la obligatia persoanelor fizice de a declara bunurile introduse sauscoase din tara cat si norme referitoare la controlul vamal al bunurilor, tranzitul bunurilor, aplicarea tarifului, introducerea sau scoaterea din tara a autorurismelor etc.

Bunurile persoanelor fizice care fac obiectul acestor operatii sunt in general cele de uz personal, fara sa aiba ca scop comertul. In declaratia vamala, persoana fizica inscrie toate datele referitoare la felul, cantitatea si valoarea bunurilor scoase sau intrate in tara, taxa vamala aferenta si numarul si data actului de plata a acesteia. La intrarea sau iesirea din Romania, in cazul in care, in afara bunurilor, titularul posedea si valuta, acesta este obligat sa inscrie in declaratie valuta aflata asupra lui care depaseste 1.000 USD sau echivalentul acesteia.

Mai precizam ca persoanele care, din diverse motive, nu ridica in termen bunurile retinute la vama sau nu indeplinesc conditiile legale la intrarea in tara suorta taxa unica de magazinaj instituita prin H.G. 1107/16.10.1990.

Impozitul pe spectacole

Agentii economici care organizeaza spectacole, manifestari artistice sau sportive, activitati artistice si distractive organizate in videoteci si discoteci, toate denumite generic spectacole, datoreaza impozit pe spectacole, calclat asupra incasarilor din vanzarea biletelor de intrare, dupa cum urmeaza:

- a. spectacole: de teatru, opera, opereta, filarmonice si circ – 2%; conematografice – 5%; festivaluri, concursuri, cenacluri, serate, recitaluri sau alte aemenea manifestari care au caracter ocazional - 5%
- b. competitii sportive: interne – 2%; internationale – 5%
- c. activitati cu caracter distractiv sau artistic organizate de videoteci si discoteci – 10%.

Organizatorii de spectacole au obligatia sa inregistreze biletele de intrare la organele fiscale pe raza carora au loc spectacolele si sa afiseze tarifele la casele de bilete si la locurile de desfasurare.

Termen de plata. Impozitul pentru spectacole organizate la sediu se achita chenzinal in termen de 3 zile de la data expirarii chenzinei, iar pentru spectacole organizate in deplasare sau cele ocazionale plata se face in ziua urmatoare aceleia in care a avut loc spectacolul. In caz de neplata in termen a impozitului, se suporta o majorare, calculata pe fiecare zi de intarziere. Pentru sumele cedate din incasarile de la spectacole organizate in scopuri umanitare nu se datoreaza impozit pe spectacole.

Constituie contraventii:

- a. incalcarea reglementarilor privind tiparirea, inregistrarea, evidenta si gestionarea biletelor de intrare sau permiterea intrarii fara bilet; normele privind tiparirea, inregistrarea, evidenta si gestionarea biletelor pentru spectacole prevad ca acestea vor avea doua parti: marca de control si biletul de intrare, amandoua avand imprimate denumirea organizatorului, categoria locurilor si tariful de intrare; pe copertile carnetelor de bilete se face viza organului fiscal, acestea constituind acte justificative care se pastreaza in arhiva organizatorului de spectacole
- b. nedeclararea spectacolelor sau declararea incompleta sau nesincera
- c. folosirea de bilete nevizate de organele fiscale, neeliberate de bilete pentru toate sumele incasate de la spectatori sau practicarea de tarife majorate fata de cele vizate de organul fiscal
- d. impiedecarea exercitarii controlului sau neprezentarea documentelor care atesta dreptul de a organiza spectacole, a documentelor de plata a impozitului pe spectacole si a evidentelor legale.

Pentru aceste contraventii se aplica amenzi contraventionale, prevazute in Legea 87/1994.

Contestatiile privind stabilirea si incasarea impozitului pe spectacole, a majorarilor de intarziere, precum si aplicarea sanctiunilor pot fi formulate in 30 zile de la data instiintarii si se rezolva in prima instanta de catre directiile generale ale finantelor publice si controlului financiar de stat. Impotriva deciziei date se poate face contestatie la Ministerul Finantelor a carui solutie este definitiva. Depunerea contestatiei nu suspenda executarea iar suma contestata se timbreaza cu 2% taxa minima neputand fi mai mica de 100 lei. Daca se admite contestatia, taxa de timbru se restituie integral sau proportional cu reducerea sumei contestate.

Taxele de timbru

Instituite prin Decretul 199/1955, H.C.M. 911/1955, Legea 146/1997, O.G. 11/1998, O.G. 12/1998, taxele de timbru se datoreaza pentru serviciile prestate sau lucrarile efectuate de organe sau institutii de stat care primesc, intocmesc sau elibereaza acte si presteaza servicii, precum sunt:

- a. actiunile si cererile introduse la instantele judecatoresti, cererile pentru exercitarea cailor de atac impotriva hotararilor judecatoresti, precum si pentru eliberarea copiilor de pe acte de catre instantele judecatoresti
- b. cererile privind solutionarea litigiilor
- c. actele intocmite de catre notarii publici inclusiv traducerile
- d. autentificarea actelor de catre primarii, in limita competentelor, precum si in cazul eliberarii de catre acestea a certificatelor
- e. inregistrarea, rectificarea si reconstituirea la cerere a actelor de stare civila, inregistrarea schimbarii numelui si prenumelui
- f. viza buletinelor de identitatea, eliberarea, extinderea si prelungirea pasapoartelor, acordarea sau renuntarea la cetatenia romana
- g. eliberarea autorizatiilor de functionare pentru exercitarea meseriilor, carausiei, comertului si a altor ocupatii pentru care legea prevede obligatia de a poseda o autorizatie de functionare
- h. eliberarea permiselor de vanatoare si pescuit

i. certificatele de orice fel, autorizatiile de orice fel acordate de catre institutiile de stat, eliberarea permiselor de circulatie, a carnetelor de identitate tehnica a autovehiculelor, precum si pentru serviciile prestate de arhivele statului; tot aici se include si cererile introduse la executorii judecatoresti, precum si cele privind publicitatea imobiliara

Datoreaza taxe de timbru institutiile, intreprinderile, organizatiile de orice fel si populatia.

Legea prevede scutiride taxe de timbru pentru:

- actiunile si cererile, inclusiv cele pentru exercitarea cailor de atac, introduse de muncitori si functionari in litigii, referitoare la drepturile de salariu si alte drepturi ce decurg din raporturi de munca
- actiunile si drepturile privind plata muncii membrilor cooperativelor de productie mestesugareasca, de productie mixta agricola-mestesugareasca, de invalizi si de prestari servicii
- obligatii legale si contractuale de intretinere
- stabilirea si plata premiilor, precum si alte drepturi prevazute prin sistemele de asigurari sociale
- stabilirea si plata ajutorului de somaj, a ajutorului de integrare profesionala si a alocatiei de sprijin, a ajutorului social, a alocatiei de stat pentru copii, a drepturilor persoanelor handicapate si a altor forme legale de protectie sociala
- restituirea de catre persoanele fizice si juridice a sumelor acordate de organele de asigurare cu titlu de pensii si ajutoare sociale celor accidentati in munca
- stabilirea si acordarea despagubirilor decurgand din condamnarea sau luarea unei masuri preventive pe nedrept
- sanctionarea contraveniilor
- protectia consumatorilor cand sunt prejudiciati
- amenzi de orice fel
- alte aciuni prevazute de lege

Determinarea taxelor judiciare de timbru se face de catre instanta de judecata, Ministerul Justitiei sau dupa caz, de catre Parchetul de pe langa Cureta Suprema de Justitie.

Taxa de timbru pentru suma contestata este de 2% din aceasta suma, daca prin legi speciale nu se prevede altfel. In situatia admiterii integrale sau partiale a contestatiei, taxa se reduce in mod corespunzator. Taxele de timbru se platesc la CEC sau prin OP catre trezoreria teritoriala a finantelor publice. Taxele de timbru de pana la 30.000 lei se pot plati prin aplicarea si anularea de timbre mobile. Taxele de timbru se platesc anticipat. In cazul conventiilor, partile sunt solidar obligate la plata taxelor de timbru.

Alte impozite si taxe indirecte

In aceasta categorie se include:

- majorari si penalitati de intarziere pentru venituri nevarsate in termen
- taxe pentru eliberarea de licente si autorizatii de functionare
- impozitul la titeiul din productia interna si gazele naturale.